

**КРИМІНАЛЬНЕ
ПРАВО УКРАЇНИ
(державна атестація)**

1 БЛОК ПИТАННЬ ЗАГАЛЬНОЇ ЧАСТИНИ КК

1. Дія кримінального закону в часі. Час вчинення кримінального правопорушення

Стаття 4. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі

1. Закон про кримінальну відповідальність набирає чинності **через десять днів з дня його офіційного оприлюднення**, якщо **інше не передбачено самим законом**, але **не раніше дня його опублікування**.
2. Кримінальна протиправність і караність, а також інші кримінально-правові наслідки діяння визначаються **законом** про кримінальну відповідальність, **що діяв на час вчинення цього діяння**.
3. **Часом вчинення кримінального правопорушення** визнається час вчинення особою передбаченої законом про кримінальну відповідальність дії або бездіяльності.

1. Дія кримінального закону в часі. Час вчинення кримінального правопорушення

Процедура прийняття закону:

- приймається Верховною Радою України (дата прийняття обов'язково супроводжує офіційний текст закону)
- підписується Головою Верховної Ради України
- направляється Президентові України для підпису
- оприлюднюється.

(ст.94 КУ)

Оприлюднення закону – самостійна стадія процесу набрання законом чинності. Полягає у доведенні до відома громадян і державних органів від імені Президента України повного і точного тексту закону державною мовою шляхом його опублікування в офіційному друкованому виданні.

2. Зворотна дія кримінального закону в часі: поняття, підстави, межі

Стаття 5. Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність у часі

1. Закон про кримінальну відповідальність, що **скасовує кримінальну протиправність діяння, пом'якшує кримінальну відповідальність** або **іншим чином поліпшує становище особи**, має зворотну дію у часі, тобто поширюється на осіб, які вчинили відповідні діяння до набрання таким законом чинності, у тому числі на осіб, які відбувають покарання або відбули покарання, але мають судимість.

2. Закон про кримінальну відповідальність, що встановлює кримінальну протиправність діяння, **посилює кримінальну відповідальність** або **іншим чином погіршує становище особи, не має зворотної дії в часі.**

3. Закон про кримінальну відповідальність, **що частково пом'якшує кримінальну відповідальність** або **іншим чином поліпшує становище особи**, а частково посилює кримінальну відповідальність або **іншим чином погіршує становище особи, має зворотну дію у часі лише в тій частині, що пом'якшує кримінальну відповідальність** або **іншим чином поліпшує становище особи.**

4. Якщо після вчинення особою діяння, передбаченого цим Кодексом, закон про кримінальну відповідальність **змінювався кілька разів**, зворотну дію в часі має **той закон, що скасовує кримінальну протиправність діяння, пом'якшує кримінальну відповідальність** або **іншим чином поліпшує становище особи.**

3. Дія кримінального закону щодо кримінальних правопорушень, учинених на території України

Стаття 6. Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо кримінального правопорушення, вчиненого на території України

1. Особи, які вчинили кримінальні правопорушення на території України, підлягають кримінальній відповідальності за цим Кодексом.
2. Кримінальне правопорушення визнається **вчиненим на території України**, якщо його було **почато, продовжено, закінчено або припинено** на території України.
3. Кримінальне правопорушення визнається **вчиненим на території України**, якщо його **виконавець або хоча б один із співучасників** діяв на території України.
4. Питання про кримінальну відповідальність дипломатичних представників іноземних держав та інших громадян, які за законами України і міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, не є підсудні у кримінальних справах судам України, в разі вчинення ними кримінального правопорушення на території України вирішується дипломатичним шляхом.

ч.1-3 (територіальний принцип), ч.4 – (екстериторіальність щодо окремих категорій осіб)

4. Дія кримінального закону щодо кримінальних правопорушень, учинених за межами України.

Стаття 7. Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо кримінальних правопорушень, вчинених громадянами України або особами без громадянства за межами України

1. **Громадяни України та особи без громадянства, що постійно проживають в Україні, які вчинили кримінальні правопорушення за її межами, підлягають кримінальній відповідальності за цим Кодексом, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.**

2. Якщо особи, зазначені у частині першій цієї статті, за вчинені кримінальні правопорушення зазнали кримінального покарання за межами України, вони не можуть бути притягнені в Україні до кримінальної відповідальності за ці кримінальні правопорушення.

Принцип громадянства

4. Дія кримінального закону щодо кримінальних правопорушень, учинених за межами України.

Стаття 8. Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо кримінальних правопорушень, вчинених іноземцями або особами без громадянства за межами України

1. **Іноземці або особи без громадянства**, що не проживають постійно в Україні, які вчинили кримінальні правопорушення за її межами, підлягають в Україні відповідальності за цим Кодексом у випадках, передбачених міжнародними договорами або якщо вони вчинили передбачені цим Кодексом тяжкі або особливо тяжкі злочини проти прав і свобод громадян України або інтересів України. *(універсальний та реальний n-ти)*

2. *Іноземці або особи без громадянства, що не* проживають постійно в Україні, також підлягають в Україні відповідальності згідно з цим Кодексом, якщо вони за межами України вчинили у співучасті із службовими особами, які є громадянами України, будь-яке кримінальне правопорушення, передбачене у [статтях 368](#), [368-3](#), [368-4](#), [369](#) і [369-2](#) цього Кодексу, або якщо вони пропонували, обіцяли, надали неправомірну вигоду таким службовим особам, або прийняли пропозицію, обіцянку неправомірної вигоди чи одержали від них таку вигоду.

5. Поняття та ознаки кримінального правопорушення. Малозначність діяння (ч. 2 ст. 11 КК)

Стаття 11. Поняття кримінального правопорушення

1. Кримінальним правопорушенням є **передбачене** цим Кодексом **суспільно небезпечне** **винне** діяння (дія або бездіяльність), вчинене суб'єктом кримінального правопорушення.
2. Не є кримінальним правопорушенням дія або бездіяльність, яка хоча **формально і містить ознаки будь-якого діяння**, передбаченого цим Кодексом, але через малозначність не становить суспільної небезпеки, тобто **не заподіяла і не могла заподіяти істотної шкоди** фізичній чи юридичній особі, суспільству або державі.

6. Класифікація кримінальних правопорушень за ступенем тяжкості, її критерій та значення.

Стаття 12. Класифікація кримінальних правопорушень

1. Кримінальні правопорушення поділяються на **кримінальні проступки і злочини**.
2. **Кримінальним проступком** є передбачене цим Кодексом діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого передбачене основне покарання у виді **штрафу в розмірі не більше трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або інше покарання, не пов'язане з позбавленням волі**.
3. Злочини поділяються на **нетяжкі, тяжкі та особливо тяжкі**.
4. **Нетяжким злочином** є передбачене цим Кодексом діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого передбачене основне покарання у виді **штрафу в розмірі не більше десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення волі на строк не більше п'яти років**.
5. **Тяжким злочином** є передбачене цим Кодексом діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого передбачене основне покарання у виді **штрафу в розмірі не більше двадцяти п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення волі на строк не більше десяти років**.
6. **Особливо тяжким злочином** є передбачене цим Кодексом діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого передбачене основне покарання у виді **штрафу в розмірі понад двадцять п'ять тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, позбавлення волі на строк понад десять років або довічного позбавлення волі**.
7. Ступінь тяжкості злочину, за вчинення якого передбачене одночасно основне покарання у виді штрафу та позбавлення волі, визначається виходячи зі строку покарання у виді позбавлення волі, передбаченого за відповідний злочин.

6. Класифікація кримінальних правопорушень за ступенем тяжкості, її критерій та значення.

Критерії:

Матеріальний: ступінь суспільної небезпечності

Формальний: тяжкість покарання, що міститься в санкції
статті (частини статті)

7. Умисел як форма вини: поняття, ознаки, види. Відмежування прямого умислу від непрямого і непрямого умислу від кримінально протиправної самовпевненості

Стаття 24. Умисел і його види

1. Умисел поділяється на прямий і непрямий.
2. Прямим є умисел, якщо особа усвідомлювала суспільно небезпечний характер свого діяння (дії або бездіяльності), передбачала його суспільно небезпечні наслідки і бажала їх настання.
3. Непрямим є умисел, якщо особа усвідомлювала суспільно небезпечний характер свого діяння (дії або бездіяльності), передбачала його суспільно небезпечні наслідки і хоча не бажала, але свідомо припускала їх настання.

Відмежування видів умислу за вольовою ознакою (бажає не бажає) та за особливостями передбачення (при прямому умислі може передбачати як можливість, так і неминучість наслідків, при непрямому – лише можливість)

Відмежування непрямого умислу від самовпевненості за вольовою ознакою та передбаченням

8. Необережність як форма вини: поняття, ознаки, види. Відмежування кримінально протиправної самовпевненості від непрямого умислу, кримінально протиправної недбалості та від казусу.

Стаття 25. Необережність та її види

1. Необережність поділяється на кримінальну протиправну самовпевненість та кримінальну протиправну недбалість.
2. Необережність є кримінальною протиправною **самовпевненістю**, якщо особа **передбачала можливість настання суспільно небезпечних наслідків свого діяння (дії або бездіяльності)**, але **легковажно розраховувала на їх відвернення**.
3. Необережність є кримінальною протиправною **недбалістю**, якщо особа **не передбачала можливості настання суспільно небезпечних наслідків** свого діяння (дії або бездіяльності), хоча **повинна була і могла їх передбачити**.

Казус - наслідки, що настали, перебувають у причинному зв'язку з діянням (дією або бездіяльністю) особи, яка, однак, не тільки не передбачала можливості їх настання, а й не могла їх передбачити

9. Закінчене кримінальне правопорушення: ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ.

Стаття 13. Закінчене та незакінчене кримінальне правопорушення

1. Закінченим кримінальним правопорушенням визнається діяння, яке містить усі ознаки складу кримінального правопорушення, передбаченого відповідною статтею Особливої частини цього Кодексу.

Визначення моменту закінчення у кр.пр. з матеріальним, формальним та усіченим складах, триваючих та продовжуваних

10. Готування до кримінального правопорушення: поняття, ознаки, кваліфікація, відмінність від виявлення умислу та від замаху на кримінальне правопорушення.

Стаття 14. Готування до кримінального правопорушення

1. Готуванням до кримінального правопорушення є підшукування або пристосування засобів чи знарядь, підшукування співучасників або змова на вчинення кримінального правопорушення, усунення перешкод, а також інше умисне створення умов для вчинення кримінального правопорушення.
2. Готування до кримінального проступку або злочину, за який статтею Особливої частини цього Кодексу передбачене покарання у виді позбавлення волі на строк до двох років або інше, більш м'яке покарання, не тягне за собою кримінальної відповідальності.

10. Готування до кримінального правопорушення: поняття, ознаки, кваліфікація, відмінність від виявлення умислу та від замаху на кримінальне правопорушення.

1) виконуються діяння, які не описані у диспозиції статті О.ч., тобто не входять у об'єктивну сторону даного кр.пр.;

2) винний виконує одну із дій, які названі в ч.1 ст.14 КК як види готування до кр.пр.:

- підшукування засобів чи знарядь вчинення кр.пр.;
- пристосування засобів чи знарядь вчинення кр.пр.;
- підшукування співучасників;
- змова на вчинення кр.пр.;
- усунення перешкод;
- інше умисне створення умов для вчинення кр.пр.

3) приготувальні дії є завершеними;

4) кримінально-протиправна діяльність не продовжилася з причин, не залежних від волі винного.

11. Замах на кримінальне правопорушення: поняття, ознаки, види, кваліфікація, відмінність від готування до кримінального правопорушення та закінченого кримінального правопорушення.

Стаття 15. Замах на кримінальне правопорушення

1. Замахом на кримінальне правопорушення є вчинення особою з прямим умислом діяння (дії або бездіяльності), безпосередньо спрямованого на вчинення кримінального правопорушення, передбаченого відповідною статтею Особливої частини цього Кодексу, якщо при цьому кримінальне правопорушення не було доведено до кінця з причин, що не залежали від її волі.
2. Замах на вчинення кримінального правопорушення є **закінченим**, якщо особа **виконала усі дії**, які вважала необхідними для доведення кримінального правопорушення до кінця, але кримінальне правопорушення **не було закінчено** з причин, які не залежали від її волі.
3. Замах на вчинення кримінального правопорушення є **незакінченим**, якщо особа з причин, що не залежали від її волі, **не вчинила усіх дій**, які вважала необхідними для доведення кримінального правопорушення до кінця.

11. Замах на кримінальне правопорушення: поняття, ознаки, види, кваліфікація, відмінність від готування до кримінального правопорушення та закінченого кримінального правопорушення.

- 1) виконуються дії, які безпосередньо спрямовані на вчинення кр.пр.;
- 2) об'єктивна сторона кр.пр. не завершується - не настають наслідки, або ж навіть діяння не доводиться до кінця;
- 3) кр.пр. не доводиться до кінця з причин, що не залежали від волі винного. Тобто, посягання переривається вимушено, всупереч бажанню того, хто посягає.

12. Добровільна відмова від доведення кримінального правопорушення до кінця: поняття, ознаки, значення, відмінність від дійового каяття.

Добровільною відмовою є остаточне припинення особою за своєю волею готування до кр.пр. або замаху на кр.пр., якщо при цьому вона усвідомлювала можливість доведення кр.пр. до кінця (ч. 1 ст. 17 КК)

Ознаки:

добровільність

остаточність

усвідомлення можливості довести злочин до кінця

відсутність фактично вчиненому складу іншого злочину

успішність

13. Суб'єкт кримінального правопорушення: поняття, ознаки, види

Стаття 18. Суб'єкт кримінального правопорушення

1. Суб'єктом кримінального правопорушення є **фізична осудна особа**, яка вчинила кримінальне правопорушення **у віці, з якого відповідно до цього Кодексу може наставати кримінальна відповідальність**.

2. Спеціальним суб'єктом кримінального правопорушення є фізична осудна особа, яка вчинила у віці, з якого може наставати кримінальна відповідальність, кримінальне правопорушення, суб'єктом якого може бути лише певна особа.

Ч.3,4 – визначення службової особи

14. Неосудність: поняття, ознаки, кримінально-правове значення.

Стаття 19. Осудність

1. Осудною визнається особа, яка під час вчинення кримінального правопорушення могла усвідомлювати свої дії (бездіяльність) і керувати ними.

2. Не підлягає кримінальній відповідальності особа, яка під час вчинення суспільно небезпечного діяння, передбаченого цим Кодексом, перебувала в стані неосудності, тобто **не могла усвідомлювати свої дії** (бездіяльність) або **керувати ними** внаслідок **хронічного психічного захворювання, тимчасового розладу психічної діяльності, недоумства або іншого хворобливого стану психіки**. До такої особи за рішенням суду можуть бути застосовані примусові заходи медичного характеру.

15. Обмежена осудність: поняття, ознаки, кримінально-правове значення.

Стаття 20. Обмежена осудність

1. Підлягає кримінальній відповідальності особа, визнана судом обмежено осудною, тобто така, яка під час вчинення кримінального правопорушення, через наявний у неї психічний розлад, не була здатна повною мірою усвідомлювати свої дії (бездіяльність) та (або) керувати ними.

2. Визнання особи обмежено осудною враховується судом при призначенні покарання і може бути підставою для застосування примусових заходів медичного характеру.

16. Співучасть у кримінальному правопорушенні: поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки, значення.

Стаття 26. Поняття співучасті

Співучастю у кримінальному правопорушенні є умисна **спільна участь** декількох суб'єктів кримінального правопорушення у вчиненні умисного кримінального правопорушення.

Об.озн - спільність діяння, множинність суб'єктів

Суб.озн. – спільність умислу, форма вини для посягання

17. Види співучасників. Особливості відповідальності та кваліфікації діянь різних видів співучасників

Стаття 27. Види співучасників

1. Співучасниками кримінального правопорушення, поряд із виконавцем, є організатор, підбурювач та пособник.
2. **Виконавцем** (співвиконавцем) є особа, яка у співучасті з іншими суб'єктами кримінального правопорушення безпосередньо чи шляхом використання інших осіб, що відповідно до закону не підлягають кримінальній відповідальності за скоєне, вчинила кримінальне правопорушення, передбачене цим Кодексом.
3. **Організатором** є особа, яка організувала вчинення кримінального правопорушення (кримінальних правопорушень) або керувала його (їх) підготовкою чи вчиненням. Організатором також є особа, яка утворила організовану групу чи злочинну організацію або керувала нею, або особа, яка забезпечувала фінансування чи організувала приховування кримінально протиправної діяльності організованої групи або злочинної організації.
4. **Підбурювачем** є особа, яка умовлянням, підкупом, погрозою, примусом або іншим чином схилила іншого співучасника до вчинення кримінального правопорушення.
5. **Пособником** є особа, яка порадами, вказівками, наданням засобів чи знарядь або усуненням перешкод сприяла вчиненню кримінального правопорушення іншими співучасниками, а також особа, яка заздалегідь обіцяла переховати особу, яка вчинила кримінальне правопорушення, знаряддя чи засоби вчинення кримінального правопорушення, сліди кримінального правопорушення чи предмети, здобуті кримінально протиправним шляхом, придбати чи збути такі предмети або іншим чином сприяти приховуванню кримінального правопорушення.

17. Види співучасників. Особливості відповідальності та кваліфікації діянь різних видів співучасників

Стаття 29. Кримінальна відповідальність співучасників

1. **Виконавець** (співвиконавець) підлягає кримінальній відповідальності за **статтею Особливої частини цього Кодексу**, яка передбачає вчинене ним кримінальне правопорушення.
2. **Організатор, підбурювач та пособник** підлягають кримінальній відповідальності за **відповідною частиною статті 27 і тією статтею (частиною статті) Особливої частини цього Кодексу**, яка передбачає кримінальне правопорушення, вчинене виконавцем.
3. **Ознаки, що характеризують особу окремого співучасника** кримінального правопорушення, ставляться в вину лише цьому співучасникові. Інші обставини, що обтяжують відповідальність і передбачені у статтях Особливої частини цього Кодексу як ознаки кримінального правопорушення, що впливають на кваліфікацію дій виконавця, ставляться в вину лише співучаснику, який усвідомлював ці обставини.
4. У разі вчинення виконавцем **незакінченого** кримінального правопорушення **інші співучасники** підлягають кримінальній відповідальності за **співучасть у незакінченому кримінальному правопорушенні**.
5. **Співучасники не підлягають кримінальній відповідальності за діяння, вчинене виконавцем, якщо воно не охоплювалося їхнім умислом.**

17. Види співучасників. Особливості відповідальності та кваліфікації діянь різних видів співучасників

Стаття 30. Кримінальна відповідальність організаторів та учасників організованої групи чи злочинної організації

1. Організатор організованої групи чи злочинної організації підлягає кримінальній відповідальності за всі кримінальні правопорушення, вчинені організованою групою чи злочинною організацією, якщо вони охоплювалися його умислом.

2. Інші учасники організованої групи чи злочинної організації підлягають кримінальній відповідальності за кримінальні правопорушення, у підготовці або вчиненні яких вони брали участь, незалежно від тієї ролі, яку виконував у кримінальному правопорушенні кожен із них.

18. Група осіб та група осіб за попередньою змовою як форми співучасті: поняття, ознаки, кваліфікація.

Стаття 28. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою або злочинною організацією

1. Кримінальне правопорушення визнається таким, що вчинене групою осіб, якщо у ньому брали участь декілька (два або більше) виконавців без попередньої змови між собою.

2. Кримінальне правопорушення визнається вчиненим за попередньою змовою групою осіб, якщо його спільно вчинили декілька осіб (дві або більше), які заздалегідь, тобто до початку кримінального правопорушення, домовилися про спільне його вчинення.

ст. 67 КК ...2) вчинення кримінального правопорушення групою осіб за попередньою змовою (частина друга або третя статті 28);

19. Організована група як форма співучасті: поняття, ознаки, кваліфікація.

Ст.28

3. Кримінальне правопорушення визнається вчиненим організованою групою, якщо в його готуванні або вчиненні брали участь декілька осіб (три і більше), які попередньо зорганізувалися у стійке об'єднання для вчинення цього та іншого (інших) кримінальних правопорушень, об'єднаних єдиним планом з розподілом функцій учасників групи, спрямованих на досягнення цього плану, відомого всім учасникам групи.

20. Злочинна організація як форма співучасті: поняття, ознаки, кваліфікація.

Ст. 28

4. Кримінальне правопорушення визнається вчиненим злочинною організацією, якщо він скоєний **стійким ієрархічним об'єднанням** декількох осіб (**п'ять і більше**), члени якого або структурні частини якого за попередньою змовою зорганізувалися для спільної діяльності з метою **безпосереднього вчинення тяжких або особливо тяжких злочинів учасниками цієї організації, або керівництва чи координації кримінально протиправної діяльності інших осіб, або забезпечення функціонування як самої злочинної організації, так і інших кримінально протиправних груп.**

21. Добровільна відмова співучасників від доведення кримінального правопорушення до кінця: поняття, ознаки, форми.

Стаття 31. Добровільна відмова співучасників

1. У разі добровільної відмови від вчинення кримінального правопорушення виконавець (співвиконавець) не підлягає кримінальній відповідальності за наявності умов, передбачених статтею 17 цього Кодексу. У цьому випадку **інші співучасники** підлягають кримінальній відповідальності за **готування** до того кримінального правопорушення **або замах** на те кримінальне правопорушення, від вчинення якого добровільно відмовився виконавець.
2. Не підлягають кримінальній відповідальності при добровільній відмові **організатор, підбурювач чи пособник**, якщо вони **відвернули вчинення кримінального правопорушення або своєчасно повідомили відповідні органи державної влади про кримінальне правопорушення, що готується або вчиняється**. Добровільною відмовою пособника є також ненадання ним засобів чи знарядь вчинення кримінального правопорушення або неусунення перешкод вчиненню кримінального правопорушення.
3. У разі добровільної відмови будь-кого із співучасників виконавець підлягає кримінальній відповідальності за готування до кримінального правопорушення або за замах на кримінальне правопорушення, залежно від того, на якій із цих стадій його діяння було припинено.

Форми: активна і пасивна

22. Повторність кримінальних правопорушень: поняття, ознаки, види, кваліфікація, відмінність від сукупності кримінальних правопорушень.

Стаття 32. Повторність кримінальних правопорушень

1. Повторністю кримінальних правопорушень визнається вчинення **двох або більше кримінальних правопорушень, передбачених тією самою статтею** або частиною статті Особливої частини цього Кодексу.
2. Повторність, передбачена частиною першою цієї статті, відсутня при вчиненні продовжуваного кримінального правопорушення, яке складається з двох або більше тотожних діянь, об'єднаних єдиним кримінально протиправним наміром.
3. **Вчинення двох або більше кримінальних правопорушень, передбачених різними статтями цього Кодексу, визнається повторним лише у випадках, передбачених в Особливій частині цього Кодексу.**
4. Повторність відсутня, якщо за раніше вчинене кримінальне правопорушення особу було звільнено від кримінальної відповідальності на підставах, установлених законом, або якщо судимість за це кримінальне правопорушення було погашено або знято, а також після відбуття покарання за вчинення кримінального проступку.

23. Сукупність кримінальних правопорушень: поняття, ознаки, види, кваліфікація, відмінність від повторності кримінальних правопорушень

Стаття 33. Сукупність кримінальних правопорушень

1. Сукупністю кримінальних правопорушень визнається вчинення особою **двох або більше** кримінальних правопорушень, передбачених **різними статтями** або різними частинами однієї статті Особливої частини цього Кодексу, **за жодне з яких її не було засуджено**. При цьому не враховуються кримінальні правопорушення, за які особу було звільнено від кримінальної відповідальності за підставами, встановленими законом.

2. При сукупності кримінальних правопорушень **кожне з них підлягає кваліфікації** за відповідною статтею або частиною статті Особливої частини цього Кодексу.

24. Рецидив кримінальних правопорушень: поняття, ознаки, види, кваліфікація.

Стаття 34. Рецидив кримінальних правопорушень

Рецидивом кримінальних правопорушень визнається **вчинення** **нового умисного** кримінального правопорушення особою, яка **має** **судимість за умисне кримінальне правопорушення.**

+ ст.67 1) вчинення злочину особою повторно та рецидив злочинів;

25. Необхідна оборона: поняття, підстава, ознаки. Перевищення меж необхідної оборони: поняття, ознаки, відповідальність.

Стаття 36. Необхідна оборона

1. Необхідною обороною визнаються дії, вчинені з метою захисту охоронюваних законом прав та інтересів особи, яка захищається, або іншої особи, а також суспільних інтересів та інтересів держави від суспільно небезпечного посягання шляхом заподіяння тому, хто посягає, шкоди, необхідної і достатньої в даній обстановці для негайного відвернення чи припинення посягання, якщо при цьому не було допущено перевищення меж необхідної оборони.
2. Кожна особа має право на необхідну оборону незалежно від можливості уникнути суспільно небезпечного посягання або звернутися за допомогою до інших осіб чи органів влади.
3. Перевищенням меж необхідної оборони визнається умисне заподіяння тому, хто посягає, тяжкої шкоди, яка явно не відповідає небезпечності посягання або обстановці захисту. Перевищення меж необхідної оборони тягне кримінальну відповідальність лише у випадках, спеціально передбачених у статтях 118 та 124 цього Кодексу.
4. Особа не підлягає кримінальній відповідальності, якщо через сильне душевне хвилювання, викликане суспільно небезпечним посяганням, вона не могла оцінити відповідність заподіяної нею шкоди небезпечності посягання чи обстановці захисту.
5. Не є перевищенням меж необхідної оборони і не має наслідком кримінальну відповідальність застосування зброї або будь-яких інших засобів чи предметів для захисту від нападу озброєної особи або нападу групи осіб, а також для відвернення протиправного насильницького вторгнення у житло чи інше приміщення, незалежно від тяжкості шкоди, яку заподіяно тому, хто посягає.

25. Необхідна оборона: поняття, підстава, ознаки. Перевищення меж необхідної оборони: поняття, ознаки, відповідальність.

***Підстава:** а) сусп. небезпеч. посягання і б) необхідність у його негайному відверненні чи припиненні.*

***Ознаки:** 1) мета оборони; 2) спрямованість (об'єкт) заподіяння шкоди; 3) характер дій того, хто захищається; 4) своєчасність оборони; 5) співрозмірність оборони.*

26. Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення: поняття, підстава, ознаки. Перевищення заходів, необхідних для затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення: поняття, ознаки, відповідальність.

Стаття 38. Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення

1. Не визнаються кримінально протиправними дії потерпілого та інших осіб безпосередньо після вчинення посягання, спрямовані на затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, і доставлення її відповідним органам влади, якщо при цьому не було допущено перевищення заходів, необхідних для затримання такої особи.

2. Перевищенням заходів, необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, визнається умисне заподіяння особі, що вчинила кримінальне правопорушення, тяжкої шкоди, яка явно не відповідає небезпечності посягання або обстановці затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Перевищення заходів, необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, має наслідком відповідальність лише у випадках, спеціально передбачених у статтях 118 та 124 цього Кодексу.

26. Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення: поняття, підстава, ознаки. Перевищення заходів, необхідних для затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення: поняття, ознаки, відповідальність.

***Підстава:** вчинення кримінального правопорушення, що має очевидний характер*

***Ознаки:** 1) мета затримання; 2) особу, яка підлягає затриманню; 3) характер дій при затриманні; 4) своєчасність затримання; 5) необхідність заподіяння шкоди при затриманні; 6) співрозмірність шкоди, що заподіюється особі, яка вчинила крим. правопорушення, при її затриманні.*

27. Крайня необхідність: поняття, підстава, ознаки, відмінність від необхідної оборони. Перевищення меж крайньої необхідності: поняття, відповідальність.

Стаття 39. Крайня необхідність

1. Не є кримінальним правопорушенням заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам у стані крайньої необхідності, тобто для усунення небезпеки, що безпосередньо загрожує особі чи охоронюваним законом правам цієї людини або інших осіб, а також суспільним інтересам чи інтересам держави, якщо цю небезпеку в даній обстановці не можна було усунути іншими засобами і якщо при цьому не було допущено перевищення меж крайньої необхідності.
2. Перевищенням меж крайньої необхідності є умисне заподіяння шкоди правоохоронюваним інтересам, якщо така шкода є більш значною, ніж відвернена шкода.
3. Особа не підлягає кримінальній відповідальності за перевищення меж крайньої необхідності, якщо внаслідок сильного душевного хвилювання, викликаного небезпекою, що загрозувала, вона не могла оцінити відповідність заподіяної шкоди цій небезпеці.

27. Крайня необхідність: поняття, підстава, ознаки, відмінність від необхідної оборони. Перевищення меж крайньої необхідності: поняття, відповідальність.

Підстава, яка складається із двох елементів:

- 1) наявності небезпеки, що безпосередньо загрожує охоронюваним законом інтересам особи, суспільства або держави,*
- 2) неможливості усунення цієї небезпеки ін. засобами, крім заподіяння шкоди зазначеним інтересам*

Ознаки:

- 1) мета;*
- 2) спрямованість (об'єкт) заподіяння шкоди;*
- 3) характер дій;*
- 4) своєчасність заподіяння шкоди;*
- 5) межі заподіяння шкоди.*

27. Крайня необхідність: поняття, підстава, ознаки, відмінність від необхідної оборони. Перевищення меж крайньої необхідності: поняття, відповідальність.

- 1) підставою необхідної оборони є сусп. небезпеч. посягання людини, що викликає необхідність у його негайному відверненні чи припиненні; підставою крайньої необхідності є наявність небезпеки, що безпосередньо загрожує правоохоронюваним інтересам, яку не можна усунути в даній обстановці інакше, як заподіянням шкоди;*
- 2) при необхідній обороні шкода повинна бути заподіяна лише тому, хто посягає; при крайній необхідності шкода заподіюється правоохоронюваним інтересам держави, суспільства або особи, тобто при необхідній обороні відбувається сутичка «права» з «неправом», а при крайній необхідності, навпаки, – сутичка «права» з «правом»;*
- 3) при необхідній обороні заподіяна тому, хто посягає, шкода повинна відповідати небезпеці посягання та обстановці захисту; при крайній необхідності заподіяна шкода має бути рівнозначною або менш значною, ніж шкода відвернена;*
- 4) перевищення меж необхідної оборони тягне за собою привілейовану відповідальність і тільки у випадках, спеціально передбачених у ст.ст. 118 та 124 КК, а за перевищення меж крайньої необхідності відповідальність настає на загальних підставах, хоча сам фактакого перевищення розглядається як обставина, що пом'якшує покарання.*

28. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям: передумова, підстава, порядок, правові наслідки

Стаття 45. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям

Особа, яка **вперше вчинила кримінальний проступок або необережний нетяжкий злочин**, крім **корупційних кримінальних правопорушень, порушень правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керували транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебували під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції**, звільняється від кримінальної відповідальності, якщо вона після вчинення кримінального правопорушення **щиро покалася, активно сприяла розкриттю кримінального правопорушення і повністю відшкодувала завдані нею збитки або усунула заподіяну шкоду**.

Примітка. Корупційними кримінальними правопорушеннями відповідно до цього Кодексу вважаються кримінальні правопорушення, передбачені статтями 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410, у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем, а також кримінальні правопорушення, передбачені статтями 210, 354, 364, 364-1, 365-2, 368-369-2 цього Кодексу.

29. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим: передумова, підстава, порядок, правові наслідки.

Стаття 46. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим

Особа, яка **вперше вчинила кримінальний проступок або необережний нетяжкий злочин, крім корупційних кримінальних правопорушень, порушень правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керували транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебували під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції,** звільняється від кримінальної відповідальності, якщо вона **примирилася з потерпілим та відшкодувала завдані нею збитки або усунула заподіяну шкоду.**

30. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку зі зміною обстановки: передумова, підстава, порядок, правові наслідки.

Стаття 48. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки

Особу, яка **вперше вчинила кримінальний проступок або нетяжкий злочин,** крім корупційних кримінальних правопорушень, кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією, порушень правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керували транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебували під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, може бути звільнено від кримінальної відповідальності, якщо буде визнано, що на час кримінального провадження внаслідок зміни обстановки вчинене нею діяння втратило суспільну небезпечність або ця особа перестала бути суспільно небезпечною.

31. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею на поруки: передумова, підстава, порядок, умова, правові наслідки.

Стаття 47. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки

1. Особу, яка **вперше вчинила кримінальний проступок або нетяжкий злочин, крім корупційних кримінальних правопорушень, кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією, порушень правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керували транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебували під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції**, та **щиро покаялася**, може бути звільнено від кримінальної відповідальності з передачею її на поруки колективу підприємства, установи чи організації **за їхнім клопотанням** за умови, що вона протягом року з дня передачі її на поруки виправдає довіру колективу, не ухилятиметься від заходів виховного характеру та не порушуватиме громадського порядку.

2. У разі порушення умов передачі на поруки особа притягається до кримінальної відповідальності за вчинене нею кримінальне правопорушення.

32. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності: передумова, підстава, порядок, правові наслідки. Зупинення та переривання перебігу давності

Строки, які мають сплинути із дня вчинення к.п. до дня набрання вироком законної сили:

- 1) два роки - у разі вчинення кримінального проступку, за який передбачене покарання менш суворе, ніж обмеження волі;
- 2) три роки - у разі вчинення кримінального проступку, за який передбачено покарання у виді обмеження волі, чи у разі вчинення нетяжкого злочину, за який передбачено покарання у виді позбавлення волі на строк не більше двох років;
- 3) п'ять років - у разі вчинення нетяжкого злочину, крім випадку, передбаченого у пункті 2 цієї частини;
- 4) десять років - у разі вчинення тяжкого злочину;
- 5) п'ятнадцять років - у разі вчинення особливо тяжкого злочину.

32. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності: передумова, підстава, порядок, правові наслідки. Зупинення та переривання перебігу давності

Зупиняється, якщо особа, що вчинила кримінальне правопорушення, ухилилася від досудового розслідування або суду.

Відновлюється з дня з'явлення особи із зізнанням або її затримання

Граничний термін для кр. проступків -5 років, для злочинів – 15 років

Переривається, якщо до закінчення зазначених у частинах першій та другій ст. 49 КК строків особа вчинила новий злочин, за винятком нетяжкого злочину, за який передбачено покарання у вигляді позбавлення волі на строк не більше двох років.

ч.4-6 Виключення

Види звільнення досліджуємо за наступним алгоритмом

Передумова: вчинення особою вперше крим. проступку (ст.45-48 КК), необережного нетяжкого злочину (ст. 45,46 КК), будь-якого тяжкого злочину (ст. 47,48 КК); Закінчення строків, а також така поведінка особи, яка не пов'язана з її ухиленням (переховуванням) від досудового слідства чи суду і вчиненням нового злочину відповідного ступеня тяжкості (ст.49 КК)

Підстава: а) щире розкаяння (ст. 45,47 КК), б) активне сприяння розкриттю крим. правопорушення (ст. 45 КК); в) повне відшкодування завданих збитків або усунення заподіяної шкоди (ст. 45, 46 КК), примирення особи з потерпілим (ст. 46 КК), втрата діянням або особою суспільної небезпеки (ст. 48 КК), додержання умов, передбачених ч.ч. 1–3 ст. 49 (ст. 49 КК)

+ **додатково:**

передумова процесуального характеру - клопотання колективу підприємства, установи чи організації про передачу на поруки особи, яка вчинила хоча крим (ст. 47 КК)

умова - особа протягом року після передачі її на поруки повинна виправдати довіру колективу, не ухилятися від заходів виховного характеру та не порушувати громадського порядку (ст. 46 КК)

2 БЛОК ПИТАННЬ ЗАГАЛЬНОЇ ЧАСТИНИ КК

33. Поняття та ознаки покарання. Мета покарання

Стаття 50. Поняття покарання та його мета

1. Покарання є **заходом примусу**, що застосовується **від імені держави** за **вироком суду** до **особи, визнаної винною у вчиненні кримінального правопорушення**, і **полягає в передбаченому законом обмеженні прав і свобод засудженого**.
2. Покарання має на меті не тільки **кару**, а й **виправлення засуджених**, а також **запобігання** вчиненню нових кримінальних правопорушень як **засудженими**, так і **іншими особами**.
3. Покарання не має на меті завдати фізичних страждань або принизити людську гідність.

34. Основні та додаткові покарання: поняття, види, особливості призначення.

Стаття 52. Основні та додаткові покарання

1. Основними покараннями є громадські роботи, виправні роботи, службові обмеження для військовослужбовців, арешт, обмеження волі, тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців, позбавлення волі на певний строк, довічне позбавлення волі.
2. Додатковими покараннями є позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу та конфіскація майна.
3. Штраф та позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю можуть застосовуватися як основні, так і як додаткові покарання.
4. За одне кримінальне правопорушення може бути призначено **лише одне основне покарання**, передбачене в санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини цього Кодексу. До основного покарання може бути приєднане **одне чи кілька додаткових покарань** у випадках та порядку, передбачених цим Кодексом.

35. Штраф як вид покарання: поняття, порядок призначення, особливості визначення розміру штрафу, підстава та порядок його заміни іншими видами покарань.

Стаття 53. Штраф

поняття

1. Штраф - це грошове стягнення, що накладається судом у випадках і розмірі, встановлених в Особливій частині цього Кодексу, з урахуванням положень частини другої цієї статті.

порядок призначення

3. Штраф як додаткове покарання може бути призначений лише тоді, коли його спеціально передбачено в санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини цього Кодексу.
4. З урахуванням майнового стану особи суд може призначити штраф із розстрочкою виплати певними частинами строком до одного року.

35. Штраф як вид покарання: поняття, порядок призначення, особливості визначення розміру штрафу, підстава та порядок його заміни іншими видами покарань.

Стаття 53. Штраф

особливості визначення розміру штрафу

2. Розмір штрафу визначається судом залежно від тяжкості вчиненого кримінального правопорушення та з урахуванням майнового стану винного в межах від тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян до п'ятдесяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, якщо статтями Особливої частини цього Кодексу не передбачено вищого розміру штрафу. За вчинення кримінального правопорушення, за яке передбачене **основне покарання у виді штрафу понад три тисячі** неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, розмір штрафу, що призначається судом, **не може бути меншим за розмір майнової шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, або отриманого внаслідок вчинення кримінального правопорушення доходу, незалежно від граничного розміру штрафу,** передбаченого санкцією статті (санкцією частини статті) Особливої частини цього Кодексу. Суд, встановивши, що таке кримінальне правопорушення вчинено у співучасті і роль виконавця (співвиконавця), підбурювача або пособника у його вчиненні є незначною, може призначити таким особам покарання у виді штрафу в розмірі, передбаченому санкцією статті (санкцією частини статті) Особливої частини цього Кодексу, без урахування розміру майнової шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, або отриманого внаслідок вчинення кримінального правопорушення доходу.

35. Штраф як вид покарання: поняття, порядок призначення, особливості визначення розміру штрафу, підстава та порядок його заміни іншими видами покарань.

Стаття 53. Штраф

заміна штрафу

5. У разі несплати штрафу в розмірі не більше трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та відсутності підстав для розстрочки його виплати суд замінює несплачену суму штрафу покаранням у виді громадських робіт із розрахунку одна година громадських робіт за один установлений законодавством неоподатковуваний мінімум доходів громадян або виправними роботами із розрахунку один місяць виправних робіт за двадцять установлених законодавством неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, але на строк не більше двох років.

У разі несплати штрафу в розмірі понад три тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, призначеного як основне покарання, та відсутності підстав для розстрочки його виплати суд замінює несплачену суму штрафу покаранням у виді позбавлення волі із розрахунку один день позбавлення волі за вісім неоподатковуваних мінімумів доходів громадян у таких межах:

- 1) від одного до п'яти років позбавлення волі - у випадку призначення штрафу за вчинення нетяжкого злочину;
- 2) від п'яти до десяти років позбавлення волі - у випадку призначення штрафу за вчинення тяжкого злочину;
- 3) від десяти до дванадцяти років позбавлення волі - у випадку призначення штрафу за вчинення особливо тяжкого злочину.

Якщо під час розрахунку строку позбавлення волі цей строк становить більше встановлених цією частиною статті меж, суд замінює покарання у виді штрафу покаранням у виді позбавлення волі на максимальний строк, передбачений для злочину відповідної тяжкості цією частиною статті.

36. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як вид покарання: поняття, підстава та порядок призначення, строки, особливості застосування цього виду покарання як додаткового

Стаття 55. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю

1. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю може бути призначене як **основне покарання на строк від двох до п'яти років** або як **додаткове покарання на строк від одного до трьох років**.

Позбавлення права обіймати певні посади як додаткове покарання у справах, передбачених Законом України "Про очищення влади", призначається на строк п'ять років.

Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як додаткове покарання за вчинення кримінального правопорушення проти виборчих прав і свобод громадянина, передбачених статтями 157-160 цього Кодексу, призначається на строк п'ять років.

Позбавлення права керувати транспортними засобами як додаткове покарання призначається на строк до десяти років.

Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як основне або додаткове покарання за вчинення кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України, передбачених статтями 111-1, 111-2 цього Кодексу, призначається на строк від десяти до п'ятнадцяти років.

2. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як **додаткове покарання** може бути призначене й **у випадках, коли воно не передбачене в санкції статті** (санкції частини статті) Особливої частини цього Кодексу за умови, що **з урахуванням характеру кримінального правопорушення, вчиненого за посадою або у зв'язку із заняттям певною діяльністю, особи засудженого та інших обставин справи суд визнає за неможливе збереження за ним права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю**.

3. При призначенні позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як **додаткового покарання до арешту, обмеження волі, тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців або позбавлення волі на певний строк** - воно **поширюється на увесь час відбування основного покарання і, крім цього, на строк, встановлений вироком суду, що набрав законної сили**. При цьому строк додаткового покарання обчислюється з моменту відбуття основного покарання, а при призначенні покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як **додаткове до інших основних покарань, а також у разі застосування статті 77 цього Кодексу - з моменту набрання законної сили вироком**.

37. Громадські та виправні роботи як види покарань: поняття, порядок призначення, строки, обмеження в застосуванні

Стаття 56. Громадські роботи

1. Громадські роботи полягають у виконанні засудженим у вільний від роботи чи навчання час безоплатних суспільно корисних робіт, вид яких визначають органи місцевого самоврядування.
2. Громадські роботи встановлюються на строк від **шістдесяти до двохсот сорока годин** і відбуваються *не більш як чотири години на день*.
3. Громадські роботи **не призначаються особам**, визнаним особами з інвалідністю першої або другої групи, вагітним жінкам, особам, які досягли пенсійного віку, а також військовослужбовцям строкової служби.

37. Громадські та виправні роботи як види покарань: поняття, порядок призначення, строки, обмеження в застосуванні

Стаття 57. Виправні роботи

1. Покарання у виді виправних робіт встановлюється на строк **від шести місяців до двох років і відбувається за місцем роботи засудженого**. Із суми заробітку засудженого до виправних робіт провадиться відрахування в доход держави у розмірі, встановленому вироком суду, в межах **від десяти до двадцяти відсотків**.
2. Виправні роботи **не застосовуються до вагітних жінок та жінок, які перебувають у відпустці по догляду за дитиною, до непрацездатних, до осіб, що не досягли шістнадцяти років, та тих, що досягли пенсійного віку, а також до військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, працівників правоохоронних органів, нотаріусів, приватних виконавців, суддів, прокурорів, адвокатів, державних службовців, посадових осіб органів місцевого самоврядування**.
3. Особам, які стали непрацездатними після постановлення вироку суду, виправні роботи суд може замінити штрафом із розрахунку трьох встановлених законодавством неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за один місяць виправних робіт.

38. Конфіскація майна як вид покарання: поняття, види, порядок призначення.

Стаття 59. Конфіскація майна

1. Покарання у виді конфіскації майна полягає в примусовому безоплатному вилученні у власність держави всього або частини майна, яке є власністю засудженого. Якщо конфіскується частина майна, суд повинен зазначити, яка саме частина майна конфіскується, або перелічити предмети, що конфіскуються.
2. Конфіскація майна встановлюється за тяжкі та особливо тяжкі корисливі злочини, а також за злочини проти основ національної безпеки України та громадської безпеки незалежно від ступеня їх тяжкості і може бути призначена лише у випадках, спеціально передбачених в Особливій частині цього Кодексу.

39. Службові обмеження для військовослужбовців: поняття, умови застосування, особливості призначення.

Стаття 58. Службові обмеження для військовослужбовців

1. Покарання у виді службового обмеження застосовується до **засуджених військовослужбовців, крім військовослужбовців строкової служби**, на строк **від шести місяців до двох років** у випадках, передбачених цим Кодексом, а також у випадках, коли суд, враховуючи обставини справи та особу засудженого, вважатиме за можливе замість обмеження волі чи позбавлення волі на строк не більше двох років призначити службове обмеження на той самий строк.

2. Із суми грошового забезпечення засудженого до службового обмеження провадиться відрахування в доход держави у розмірі, встановленому вироком суду, в межах **від десяти до двадцяти відсотків**. Під час відбування цього покарання засуджений не може бути підвищений за посадою, у військовому званні, а строк покарання не зараховується йому в строк вислуги років для присвоєння чергового військового звання.

40. Тримання у дисциплінарному батальйоні: поняття, строки, особливості призначення.

Стаття 62. Тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців

1. Покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні призначається військовослужбовцям строкової служби, військовослужбовцям, які проходять військову службу за контрактом, особам офіцерського складу, які проходять кадрову військову службу, особам офіцерського складу, які проходять військову службу за призовом, військовослужбовцям, призваним на військову службу під час мобілізації, на особливий період (крім військовослужбовців-жінок), на строк від **шести місяців до двох років** у випадках, передбачених цим Кодексом, а також якщо суд, враховуючи обставини справи та особу засудженого, вважатиме за можливе замінити позбавлення волі на строк не більше двох років триманням у дисциплінарному батальйоні на той самий строк.
2. Тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців замість позбавлення волі не може застосовуватися до осіб, які раніше відбували покарання у виді позбавлення волі.

41. Обмеження волі як вид покарання: поняття, строки, обмеження в застосуванні. Відмінність від позбавлення волі на певний строк

Стаття 61. Обмеження волі

1. Покарання у виді обмеження волі полягає у триманні особи в кримінально-виконавчих установах відкритого типу без ізоляції від суспільства в умовах здійснення за нею нагляду з обов'язковим залученням засудженого до праці.
2. Обмеження волі встановлюється на строк **від одного до п'яти років.**
3. Обмеження волі **не застосовується до неповнолітніх, вагітних жінок і жінок, що мають дітей віком до чотирнадцяти років, до осіб, що досягли пенсійного віку, військовослужбовців строкової служби та до осіб з інвалідністю першої і другої групи.**

42. Арешт і позбавлення волі на певний строк як види покарання: поняття, порядок призначення, строки.

Стаття 60. Арешт

1. Покарання у виді арешту полягає в триманні засудженого в умовах ізоляції і встановлюється на строк **від одного до шести місяців.**
2. Військовослужбовці відбувають арешт на гауптвахті.
3. Арешт **не застосовується до осіб віком до шістнадцяти років, вагітних жінок та до жінок, які мають дітей віком до семи років.**

42. Арешт і позбавлення волі на певний строк як види покарання: поняття, порядок призначення, строки.

Стаття 63. Позбавлення волі на певний строк

1. Покарання у виді позбавлення волі полягає в ізоляції засудженого та поміщенні його на певний строк до кримінально-виконавчої установи закритого типу.

2. Позбавлення волі встановлюється на строк **від одного до п'ятнадцяти років**, за винятком випадків, передбачених Загальною частиною цього Кодексу.

42. Довічне позбавлення волі як вид покарання: поняття, порядок призначення, обмеження в застосуванні, особливості заміни позбавленням волі на певний строк

Стаття 64. Довічне позбавлення волі

1. Довічне позбавлення волі встановлюється за вчинення особливо тяжких злочинів і застосовується лише у випадках, спеціально передбачених цим Кодексом, якщо суд не вважає за можливе застосувати позбавлення волі на певний строк.
2. Довічне позбавлення волі не застосовується до осіб, що вчинили злочини у віці до 18 років і до осіб у віці понад 65 років, а також до жінок, що були в стані вагітності під час вчинення злочину або на момент постановлення вироку, а також у випадку, передбаченому частиною четвертою статті 68 цього Кодексу.

Ст.87 КК

2. Актом про помилування може бути здійснена заміна засудженому призначеного судом покарання у виді довічного позбавлення волі на позбавлення волі на строк не менше двадцяти п'яти років.

44. Загальні засади призначення покарання: поняття, зміст

Стаття 65. Загальні засади призначення покарання

1. Суд призначає покарання:

1) **у межах, установлених у санкції статті** (санкції частини статті) Особливої частини цього Кодексу, що передбачає відповідальність за вчинене кримінальне правопорушення, за винятком випадків, передбачених частиною другою статті 53 цього Кодексу;

2) **відповідно до положень Загальної частини** цього Кодексу;

3) **враховуючи ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, особу винного та обставини, що пом'якшують та обтяжують покарання.**

2. Особі, яка вчинила кримінальне правопорушення, має бути призначене покарання, необхідне й достатнє для її виправлення та попередження нових кримінальних правопорушень. Більш суворий вид покарання з числа передбачених за вчинене кримінальне правопорушення призначається лише у разі, якщо менш суворий вид покарання буде недостатній для виправлення особи та попередження вчинення нею нових кримінальних правопорушень.

3. Підстави для призначення більш м'якого покарання, ніж це передбачено відповідною статтею Особливої частини цього Кодексу за вчинене кримінальне правопорушення, визначаються статтею 69 цього Кодексу.

4. Більш суворе покарання, ніж передбачене відповідними статтями Особливої частини цього Кодексу за вчинене кримінальне правопорушення, може бути призначене за сукупністю кримінальних правопорушень і за сукупністю вироків згідно зі статтями 70 та 71 цього Кодексу.

5. У випадку затвердження вироком угоди про примирення або про визнання вини суд призначає покарання, узгоджене сторонами угоди.

45. Обставини, які пом'якшують покарання: поняття, види, особливості врахування при призначенні покарання

Стаття 66. Обставини, які пом'якшують покарання

1. При призначенні покарання обставинами, які його пом'якшують, визнаються:

- 1) з'явлення із зізнанням, щире каяття або активне сприяння розкриттю кримінального правопорушення;
- 2) добровільне відшкодування завданого збитку або усунення заподіяної шкоди;
- 2-1) надання медичної або іншої допомоги потерпілому безпосередньо після вчинення кримінального правопорушення;
- 3) вчинення кримінального правопорушення неповнолітнім;
- 4) вчинення кримінального правопорушення жінкою в стані вагітності;
- 5) вчинення кримінального правопорушення внаслідок збігу тяжких особистих, сімейних чи інших обставин;
- 6) вчинення кримінального правопорушення під впливом погрози, примусу або через матеріальну, службову чи іншу залежність;
- 7) вчинення кримінального правопорушення під впливом сильного душевного хвилювання, викликаного жорстоким поведінням, або таким, що принижує честь і гідність особи, а також за наявності системного характеру такого поведіння з боку потерпілого;
- 8) вчинення кримінального правопорушення з перевищенням меж крайньої необхідності;
- 9) виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації, поєднане з вчиненням кримінального правопорушення у випадках, передбачених цим Кодексом.

2. При призначенні покарання суд може визнати такими, що його пом'якшують, і інші обставини, не зазначені в частині першій цієї статті.

3. Якщо будь-яка з обставин, що пом'якшує покарання, передбачена в статті Особливої частини цього Кодексу як ознака кримінального правопорушення, що впливає на його кваліфікацію, суд не може ще раз враховувати її при призначенні покарання як таку, що його пом'якшує.

46. Обставини, які обтяжують покарання: поняття, види, особливості врахування при призначенні покарання

Стаття 67. Обставини, які обтяжують покарання

1. При призначенні покарання обставинами, які його обтяжують, визнаються:

- 1) вчинення злочину особою повторно та рецидив злочинів;
- 2) вчинення кримінального правопорушення групою осіб за попередньою змовою (частина друга або третя статті 28);
- 3) вчинення кримінального правопорушення на ґрунті расової, національної, релігійної ворожнечі чи розбрату або на ґрунті статевої приналежності;
- 4) вчинення кримінального правопорушення у зв'язку з виконанням потерпілим службового або громадського обов'язку;
- 5) тяжкі наслідки, завдані злочином;
- 6) вчинення кримінального правопорушення щодо особи похилого віку, особи з інвалідністю або особи, яка перебуває в безпорадному стані, або особи, яка страждає на психічний розлад, зокрема на недоумство, має вади розумового розвитку, а також вчинення кримінального правопорушення щодо малолітньої дитини або у присутності дитини;
- 6-1) вчинення кримінального правопорушення щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах;
- 7) вчинення кримінального правопорушення щодо жінки, яка завідомо для винного перебувала у стані вагітності;
- 8) вчинення кримінального правопорушення щодо особи, яка перебуває в матеріальній, службовій чи іншій залежності від винного;
- 9) вчинення кримінального правопорушення з використанням малолітнього або особи, що страждає психічним захворюванням чи недоумством;
- 10) вчинення злочину з особливою жорстокістю;
- 11) вчинення злочину з використанням умов воєнного або надзвичайного стану, інших надзвичайних подій;
- 12) вчинення злочину загальнонебезпечним способом;
- 13) вчинення кримінального правопорушення особою, що перебуває у стані алкогольного сп'яніння або у стані, викликаному вживанням наркотичних або інших одурманюючих засобів.

2. Суд має право, залежно від характеру вчиненого кримінального правопорушення, не визнати будь-яку із зазначених у частині першій цієї статті обставин, за винятком обставин, зазначених у пунктах 2, 6, 6-1, 7, 9, 10, 12 такою, що обтяжує покарання, навівши мотиви свого рішення у вирок.

3. При призначенні покарання суд не може визнати такими, що його обтяжують, обставини, не зазначені в частині першій цієї статті.

4. Якщо будь-яка з обставин, що обтяжує покарання, передбачена в статті Особливої частини цього Кодексу як ознака кримінального правопорушення, що впливає на його кваліфікацію, суд не може ще раз враховувати її при призначенні покарання як такою, що його обтяжує.

47. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом: поняття, підстава, способи (порядок) пом'якшення покарання

1. За наявності кількох обставин, що пом'якшують покарання та істотно знижують ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, з урахуванням особи винного суд, умотивувавши своє рішення, може, **крім випадків засудження за корупційне кримінальне правопорушення**, призначити основне покарання, нижче від найнижчої межі, встановленої в санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини цього Кодексу, або перейти до іншого, більш м'якого виду основного покарання, не зазначеного в санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини цього Кодексу за це кримінальне правопорушення. У цьому випадку суд не має права призначити покарання, нижче від найнижчої межі, встановленої для такого виду покарання в Загальній частині цього Кодексу. За вчинення кримінального правопорушення, за яке передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі понад три тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, суд з підстав, передбачених цією частиною, може призначити основне покарання у виді штрафу, розмір якого не більше ніж на чверть нижчий від найнижчої межі, встановленої в санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини цього Кодексу.
2. На підставах, передбачених у частині першій цієї статті, суд може не призначати додаткового покарання, що передбачене в санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини цього Кодексу як обов'язкове, за винятком випадків призначення покарання за вчинення кримінального правопорушення, за яке передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі понад три тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

48. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення та за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті.

Стаття 68. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення та за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті

1. При призначенні покарання за **незакінчене кримінальне правопорушення** суд, керуючись положеннями статей 65-67 цього Кодексу, враховує *ступінь тяжкості вчиненого особою діяння, ступінь здійснення кримінально протиправного наміру та причини, внаслідок яких кримінальне правопорушення не було доведено до кінця.*
2. За вчинення **готування** до злочину строк або розмір покарання не може перевищувати **половини максимального строку або розміру найбільш суворого виду покарання**, передбаченого санкцією статті (санкцією частини статті) Особливої частини цього Кодексу.
3. За вчинення **замаху** на кримінальне правопорушення строк або розмір покарання **не може перевищувати двох третин максимального строку або розміру найбільш суворого виду покарання**, передбаченого санкцією статті (санкцією частини статті) Особливої частини цього Кодексу.
4. Довічне позбавлення волі за вчинення готування до злочину та вчинення замаху на злочин не застосовується, крім випадків вчинення злочинів проти основ національної безпеки України, передбачених у [статтях 109-114-2](#), проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку, передбачених у [статтях 437-439](#), [частині першій](#) статті 442 та [статті 443](#) цього Кодексу.
5. При призначенні покарання **співучасникам** кримінального правопорушення суд, керуючись положеннями статей 65-67 цього Кодексу, враховує **характер та ступінь участі** кожного з них у вчиненні кримінального правопорушення.

49. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень: підстава, порядок, способи (принципи) та межі визначення остаточного покарання

Стаття 70. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень

1. При сукупності кримінальних правопорушень суд, призначивши покарання (основне і додаткове) за кожне кримінальне правопорушення окремо, визначає остаточне покарання шляхом поглинення менш суворого покарання більш суворим або шляхом повного чи часткового складання призначених покарань.
2. При складанні покарань остаточне покарання за сукупністю кримінальних правопорушень визначається в межах, встановлених санкцією статті (санкцією частини статті) Особливої частини цього Кодексу, яка передбачає більш суворе покарання. Якщо хоча б одне із кримінальних правопорушень є умисним тяжким або особливо тяжким злочином, суд може призначити остаточне покарання за сукупністю кримінальних правопорушень у межах максимального строку, встановленого для даного виду покарання в Загальній частині цього Кодексу. Якщо хоча б за один із вчинених кримінальних правопорушень призначено довічне позбавлення волі, то остаточне покарання за сукупністю кримінальних правопорушень визначається шляхом поглинення будь-яких менш суворих покарань довічним позбавленням волі.
3. До основного покарання, призначеного за сукупністю кримінальних правопорушень, можуть бути приєднані додаткові покарання, призначені судом за кримінальні правопорушення, у вчиненні яких особу було визнано винною.
4. За правилами, передбаченими в частинах першій - третій цієї статті, призначається покарання, якщо після постановлення вироку в справі буде встановлено, що засуджений винен ще і в іншому кримінальному правопорушенні, вчиненому ним до постановлення попереднього вироку. У цьому випадку в строк покарання, остаточного призначеного за сукупністю кримінальних правопорушень, зараховується покарання, відбуте повністю або частково за попереднім вироком, за правилами, передбаченими в статті 72 цього Кодексу.

49. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень: підстава, порядок, способи (принципи) та межі визначення остаточного покарання

Етапи призначення покарання:

- 1) Суд призначає покарання за кожне окреме крим. правопорушення, що входить до сукупності, керуючись при цьому положеннями статей 65–67 КК, а у разі необхідності – й приписами ст.ст. 68, 69, 691, 98–103 КК.
- 2) Суд визначає остаточне покарання (загальну його міру) за усі крим. правопорушення, що утворюють сукупність, керуючись при цьому спец. правилами – принципами його призначення за сукупністю (ч. 1 ст. 70 КК) (*поглинання або складання*) і визначаючи його у межах, установлених ч. 2 ст. 70 та ч. 2 ст. 103 КК (*1.в межах, встановлених санкцією статті (санкцією частини статті) Особливої частини цього Кодексу, яка передбачає більш суворе покарання (загальне правило).* 2.якщо хоча б одне із кримінальних правопорушень є умисним тяжким або особливо тяжким злочином, суд може призначити остаточне покарання за сукупністю кримінальних правопорушень у межах максимального строку, встановленого для даного виду покарання в Загальній частині цього Кодексу (*виключення*).

50. Призначення покарання за сукупністю вироків: підстава, порядок, способи (принципи) та межі визначення остаточного покарання.

Стаття 71. Призначення покарання за сукупністю вироків

1. Якщо засуджений після постановлення вироку, але до повного відбуття покарання вчинив нове кримінальне правопорушення, суд до покарання, призначеного за новим вирокком, повністю або частково приєднує невідбуту частину покарання за попереднім вирокком.
2. При складанні покарань за сукупністю вироків загальний строк покарання не може перевищувати максимального строку, встановленого для даного виду покарання в Загальній частині цього Кодексу. При складанні покарань у виді позбавлення волі загальний строк покарання, остаточно призначеного за сукупністю вироків, не повинен перевищувати п'ятнадцяти років, а у випадку, якщо хоча б одне із кримінальних правопорушень є особливо тяжким злочином, загальний строк позбавлення волі може бути більшим п'ятнадцяти років, але не повинен перевищувати двадцяти п'яти років. При складанні покарань у виді довічного позбавлення волі та будь-яких менш суворих покарань загальний строк покарання, остаточно призначеного за сукупністю вироків, визначається шляхом поглинення менш суворих покарань довічним позбавленням волі.
3. Призначене хоча б за одним із вироків додаткове покарання або невідбута його частина за попереднім вирокком підлягає приєднанню до основного покарання, остаточно призначеного за сукупністю вироків.
4. Остаточне покарання за сукупністю вироків, крім випадків, коли воно визначається шляхом поглинення одного покарання іншим, призначеним у максимальному розмірі, має бути більшим від покарання, призначеного за нове кримінальне правопорушення, а також від невідбутої частини покарання за попереднім вирокком.
5. Якщо засуджений після постановлення вироку, але до повного відбуття покарання вчинив два або більше кримінальних правопорушень, суд призначає покарання за ці нові кримінальні правопорушення за правилами, передбаченими у статті 70 цього Кодексу, а потім до остаточного покарання, призначеного за сукупністю кримінальних правопорушень, повністю чи частково приєднує невідбуту частину покарання за попереднім вирокком у межах, встановлених у частині другій цієї статті.

50. Призначення покарання за сукупністю вироків: підстава, порядок, способи (принципи) та межі визначення остаточного покарання.

Етапи призначення покарання:

- 1) Суд призначає основне (а, якщо необхідно, і додаткове) покарання за знову вчинене крим. правопорушення (за новим вироком), керуючись ст.ст. 65–67 КК, а у разі необхідності – і ст.ст. 68,69, 691, 70, 98–103 КК.
- 2) Суд до покарання, призначеного за новим вироком (за знову вчинене крим. правопорушення), суд повністю або **частково приєднує (додає)** невідбуту частину покарання за попереднім вироком і визначає остаточне покарання за сукупністю вироків у межах, установлених ч. 2 ст. 71 та ч. - У межах максимального строку, встановленого для даного виду покарання в Загальній частині цього Кодексу (**загальне правило**). Якщо хоча б одне із кримінальних правопорушень є особливо тяжким злочином, загальний строк позбавлення волі може бути більшим п'ятнадцяти років, але не повинен перевищувати двадцяти п'яти років (**виключення**)

51. Звільнення від відбування покарання з випробуванням: передумова, підстава, порядок, умова.

Стаття 75. Звільнення від відбування покарання з випробуванням

1. Якщо суд, крім випадків засудження за корупційне кримінальне правопорушення, порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керували транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебували під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, при призначенні покарання у виді виправних робіт, службового обмеження для військовослужбовців, обмеження волі, а також позбавлення волі на строк не більше п'яти років, враховуючи тяжкість кримінального правопорушення, особу винного та інші обставини справи, дійде висновку про можливість виправлення засудженого без відбування покарання, він може прийняти рішення про звільнення від відбування покарання з випробуванням.
2. Суд приймає рішення про звільнення від відбування покарання з випробуванням у випадку затвердження угоди про примирення або про визнання вини, якщо сторонами угоди узгоджено покарання у виді виправних робіт, службового обмеження для військовослужбовців, обмеження волі, позбавлення волі на строк не більше п'яти років, а також узгоджено звільнення від відбування покарання з випробуванням.
3. У випадках, передбачених частинами першою, другою цієї статті, суд ухвалює звільнити засудженого від відбування призначеного покарання, якщо він протягом визначеного іспитового строку не вчинить нового кримінального правопорушення і виконає покладені на нього обов'язки. Тривалість іспитового строку та обов'язки, які покладаються на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням, визначаються судом.
4. Іспитовий строк встановлюється судом тривалістю від одного року до трьох років.

51. Звільнення від відбування покарання з випробуванням: передумова, підстава, порядок, умова.

Передумова: засудження особи до одного з чотирьох основних видів покарання: 1) виправних робіт (ст. 57 КК); 2) службових обмежень для військовослужбовців (ст. 58 КК); 3) обмеження волі (ст. 61 КК), а також 4) позбавлення волі, але на строк не більше п'яти років (ст. 63 КК)

Підстава: встановлення судом можливості виправлення засудженого без реального (фактичного) відбування покарання.

51. Звільнення від відбування покарання з випробуванням: передумова, підстава, порядок, умова.

Стаття 76. Обов'язки, які покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням

1. У разі звільнення від відбування покарання з випробуванням суд покладає на засудженого такі обов'язки:

- 1) періодично з'являтися для реєстрації до уповноваженого органу з питань пробації;
 - 2) повідомляти уповноважений орган з питань пробації про зміну місця проживання, роботи або навчання.
2. На осіб, засуджених за злочини, пов'язані з домашнім насильством, суд може покласти інші обов'язки та заборони, передбачені статтею 91-1 цього Кодексу
3. На осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням, суд може додатково покласти такі обов'язки:
- 1) попросити публічно або в іншій формі пробачення у потерпілого;
 - 2) не виїжджати за межі України без погодження з уповноваженим органом з питань пробації;
 - 3) працевлаштуватися або за направленням уповноваженого органу з питань пробації звернутися до органів державної служби зайнятості для реєстрації як безробітного та працевлаштуватися, якщо йому буде запропоновано відповідну посаду (роботу);
 - 4) виконувати заходи, передбачені пробаційною програмою;
 - 5) пройти курс лікування від розладів психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин або захворювання, що становить небезпеку для здоров'я інших осіб;
 - 6) дотримуватися встановлених судом вимог щодо вчинення певних дій, обмеження спілкування, пересування та проведення дозвілля.

На особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням, суд покладає обов'язки, передбачені частиною другою цієї статті, необхідні і достатні для її виправлення з урахуванням ступеня тяжкості вчиненого злочину, особи винного та обставин, що пом'якшують або обтяжують покарання.

4. Нагляд за особами, звільненими від відбування покарання з випробуванням, здійснюється уповноваженим органом з питань пробації за місцем проживання, роботи або навчання засудженого, а щодо засуджених військовослужбовців - командирами військових частин.

51. Звільнення від відбування покарання з випробуванням: передумова, підстава, порядок, умова.

Стаття 77. Застосування додаткових покарань у разі звільнення від відбування основного покарання з випробуванням

У разі звільнення від відбування покарання з випробуванням можуть бути призначені додаткові покарання у виді штрафу, позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю та позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.

52. Кримінально-правові наслідки звільнення від відбування покарання з випробуванням.

Стаття 78. Правові наслідки звільнення від відбування покарання з випробуванням

1. Після закінчення іспитового строку засуджений, який виконав покладені на нього обов'язки та не вчинив нового кримінального правопорушення, звільняється судом від призначеного йому покарання. *(сприятливі)*

2. Якщо засуджений не виконує покладені на нього обов'язки або систематично вчинює правопорушення, що потягли за собою адміністративні стягнення і свідчать про його небажання стати на шлях виправлення, суд направляє засудженого для відбування призначеного покарання. *(несприятливі)*

3. У разі вчинення засудженим протягом іспитового строку нового кримінального правопорушення суд призначає йому покарання за правилами, передбаченими в статтях 71, 72 цього Кодексу. *(несприятливі)*

53. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання: поняття, передумова, підстава, порядок та умова застосування, правові наслідки.

Стаття 81. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання

1. До осіб, що відбувають **покарання у виді виправних робіт, службових обмежень для військовослужбовців, обмеження волі, тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців або позбавлення волі**, може бути застосоване умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Особу може бути умовно-достроково звільнено повністю або частково і від відбування додаткового покарання.

2. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання може бути застосоване, якщо засуджений **сумлінною поведінкою і ставленням до праці довів своє виправлення**.

3. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання може бути застосоване **після фактичного відбуття засудженням:**

1) **не менше половини** строку покарання, призначеного судом за *кримінальний проступок або нетяжкий злочин*, **крім корупційних кримінальних правопорушень, порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керували транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебували під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції**, а також за *необережний тяжкий злочин*;

2) **не менше двох третин** строку покарання, призначеного судом за *корупційний нетяжкий злочин, порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керували транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебували під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, умисний тяжкий злочин чи необережний особливо тяжкий злочин*, а також у разі, якщо *особа раніше відбувала покарання у виді позбавлення волі за умисне кримінальне правопорушення і до погашення або зняття судимості знову вчинила умисне кримінальне правопорушення, за яке вона засуджена до позбавлення волі*;

3) **не менше трьох чвертей** строку покарання, призначеного судом за *умисний особливо тяжкий злочин*, а також покарання, призначеного особі, яка *раніше звільнялася умовно-достроково і знову вчинила умисне кримінальне правопорушення протягом невідбутої частини покарання*.

4. У разі вчинення особою, до якої було застосовано умовно-дострокове звільнення від відбування покарання, протягом невідбутої частини покарання нового кримінального правопорушення суд призначає їй покарання за правилами, передбаченими статтями 71 і 72 цього Кодексу. *(несприятливі наслідки)*

53. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання: поняття, передумова, підстава, порядок та умова застосування, правові наслідки.

Передумова: реальне (фактичне) відбування засудженим одного з таких п'яти видів покарань, як: 1) виправні роботи (ст. 57 КК); 2) службові обмеження для військовослужбовців (ст. 58 КК); 3) обмеження волі (ст. 61 КК); 4) тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців (ст. 62 КК); 5) позбавлення волі на певний строк (ст. 63 КК).

Підстава складається з двох взаємодоповнюючих елементів:

1. Матеріальний – доведення засудженим у процесі відбування частини строку покарання свого виправлення сумлінною поведінкою і ставленням до праці (ч. 2 ст. 81 КК),
2. Формальний – обов'язкове фактичне (реальне) відбуття засудженим певної, визначеної в пп. 1–3 ч. 3 ст. 81 КК, частини строку покарання.

Умова: нечинення нового кр. правопорушення у продовж невідбутої частини строку покарання

Крим.-правові наслідки: сприятливі і несприятливі

54. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким: поняття, передумова, підстава, порядок застосування, правові наслідки, відмінність від умовно-дострокового звільнення

Стаття 82. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким

1. Особам, що відбувають покарання у виді обмеження або позбавлення волі, невідбута частина покарання може бути замінена судом більш м'яким покаранням. У цих випадках більш м'яке покарання призначається в межах строків, установлених у Загальній частині цього Кодексу для даного виду покарання, і не повинне перевищувати невідбутого строку покарання, призначеного вироком.
2. У разі заміни невідбутої частини основного покарання більш м'яким засудженого може бути звільнено також і від додаткового покарання у виді позбавлення права займати певні посади чи займатися певною діяльністю.
3. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким може бути застосована, якщо засуджений **став на шлях виправлення**.
4. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким можлива після фактичного відбуття засудженим:
 - 1) **не менше третини** строку покарання, призначеного судом за кримінальний проступок або нетяжкий злочин, **крім корупційних кримінальних правопорушень, порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керували транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебували під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції**, а також за *необережний тяжкий злочин*;
 - 2) **не менше половини** строку покарання, призначеного судом за *корупційний нетяжкий злочин, порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керували транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебували під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, умисний тяжкий злочин чи необережний особливо тяжкий злочин, а також у разі, якщо особа раніше відбувала покарання у виді позбавлення волі за умисне кримінальне правопорушення і до погашення або зняття судимості знову вчинила умисне кримінальне правопорушення, за яке вона була засуджена до позбавлення волі*;
 - 3) **не менше двох третин** строку покарання, призначеного судом за *умисний особливо тяжкий злочин, а також покарання, призначеного особі, яка раніше звільнялася умовно-достроково і вчинила нове умисне кримінальне правопорушення протягом невідбутої частини покарання*.
5. До осіб, яким покарання замінене більш м'яким, може бути застосоване умовно-дострокове звільнення за правилами, передбаченими статтею 81 цього Кодексу.
6. Якщо особа, відбуваючи більш м'яке покарання, вчинить нове кримінальне правопорушення, суд до покарання за знову вчинене кримінальне правопорушення приєднує невідбуту частину більш м'якого покарання за правилами, передбаченими у статтях 71 і 72 цього Кодексу.

54. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким: поняття, передумова, підстава, порядок застосування, правові наслідки, відмінність від умовно-дострокового звільнення

Передумова: реальне (фактичне) відбування засудженим одного з таких двох видів покарань, як: а) обмеження (ст. 61 КК) чи б) позбавлення (ст. 63 КК) волі.

Підстава складається з двох взаємодоповнюючих елементів:

- 1) Матеріальний – становлення засудженого на шлях виправлення (ч. 3 ст. 82 КК)
- 2) формальний – фактичне відбуття засудженим певної, визначеної в пп. 1–3 ч. 4 ст. 82 КК, частини строку обмеження чи позбавлення волі.

Крим.-правові наслідки – особа остаточно і безповоротно звільняється від відбування частини строку обмеження чи позбавлення волі шляхом її заміни більш м'яким покаранням, яке в подальшому і продовжує відбувати.

54. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким: поняття, передумова, підстава, порядок застосування, правові наслідки, **відмінність від умовно-дострокового звільнення**

Заміна покарання (ст. 82 КК) відрізняється від умовно-дострокового звільнення від відбування покарання (ст. 81 КК) за такими основними ознаками:

- 1) передумовою заміни є відбування тільки двох видів основних покарань (ч. 1 ст. 82 КК), тоді як при умовно-достроковому звільненні – п'яти (ч. 1 ст. 81 КК);
- 2) одним із елементів підстави заміни є лише становлення засудженого на шлях виправлення (ч. 3 ст. 82 КК), тоді як при умовно-достроковому звільненні – доведення виправлення (ч. 2 ст. 81 КК);
- 3) у разі заміни (ст. 82 КК) невідбута частина основного покарання замінюється ін., більш м'яким видом покарання, яке засуджений продовжує реально відбувати, тоді як при застосуванні ст. 81 КК він повністю звільняється від невідбутої частини покарання;
- 4) заміна покарання є заходом безумовним, тоді як умовно-дострокове звільнення здійснюється під умовою невчинення нового крим. правопорушення;
- 5) як при заміні, так і при умовно-достроковому звільненні засуджений може бути звільнений від додаткового покарання, передбаченого ст. 55 КК. Але при заміні особа звільняється від відбування цього покарання повністю і безумовно, тоді як при умовно-достроковому звільненні воно може бути як повним, так і частковим і завжди є умовним;
- б) у разі заміни до невідбутої частини покарання, яка замінена більш м'яким його видом, суд вже не може повернутися, навіть у разі вчинення засудженим нового крим. правопорушення, тоді як при умовно-достроковому звільненні невідбута частина покарання є своєрідним іспитовим строком і у разі вчинення звільненою особою нового крим. правопорушення протягом її строку вона приєднується до покарання, призначеного за знову вчинене крим. правопорушення

55. Звільнення від відбування покарання на підставі актів амністії або помилування. Відмінність амністії від помилування. Особливості заміни довічного позбавлення волі позбавленням волі на певний строк на підставі акту про помилування

Стаття 86. Амністія

1. Амністія оголошується законом України стосовно певної категорії осіб.
2. Законом про амністію особи, визнані винними у вчиненні кримінального правопорушення обвинувальним вироком суду, або кримінальні справи стосовно яких розглянуті судами, але вироки стосовно цих осіб не набрали законної сили, можуть бути повністю або частково звільнені від відбування покарання.
4. Особи, визнані винними у вчиненні корупційних кримінальних правопорушень, порушенні правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керували транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебували під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, вироки стосовно яких не набрали законної сили, не можуть бути звільнені від відбування покарання, а особи, вироки стосовно яких набрали законної сили, - не можуть бути повністю звільнені законом про амністію від відбування покарання. Зазначені особи можуть бути звільнені від відбування покарання після фактичного відбуття ними строків, встановлених частиною третьою статті 81 цього Кодексу.

55. Звільнення від відбування покарання на підставі актів амністії або помилування. Відмінність амністії від помилування. Особливості заміни довічного позбавлення волі позбавленням волі на певний строк на підставі акту про помилування

Стаття 87. Помилування

1. Помилування здійснюється Президентом України стосовно індивідуально визначеної особи.
2. Актом про помилування може бути здійснена заміна засудженому призначеного судом покарання у виді довічного позбавлення волі на позбавлення волі на строк не менше двадцяти п'яти років.
3. Особи, засуджені за вчинення корупційних кримінальних правопорушень, порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керували транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебували під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, можуть бути звільнені від відбування покарання в порядку помилування після фактичного відбуття ними строків, встановлених частиною третьою статті 81 цього Кодексу.

55. Звільнення від відбування покарання на підставі актів амністії або помилування. Відмінність амністії від помилування. Особливості заміни довічного позбавлення волі позбавленням волі на певний строк на підставі акту про помилування

- 1) амністія оголошується законом України, а помилування здійснюється указом Президента України;
- 2) відповідно до ч. 1 ст. 86 КК амністія оголошується стосовно певної категорії осіб (загальна амністія), або згідно із ч. 1 Закону України «Про застосування амністії в Україні» щодо конкретно визначеної особи (індивідуальна амністія), а помилування завжди здійснюється щодо індивідуально визначеної (конкретної) особи (ч. 1 ст. 87 КК);
- 3) помилуваною може будь-яка особа, засуджена за будь-яке крим. правопорушення, а звільнення від покарання за амністією виключається стосовно певних категорій осіб (ст. 4 Закону України «Про застосування амністії в Україні» від 01.10.1996 р.);
- 4) шляхом помилування засуджений повністю або частково звільняється від покарання або довічне позбавлення волі замінюється на позбавлення волі строком не менше 25-ти років, тоді як при загальній амністії допускається тільки повне чи часткове звільнення від покарання, а його заміна більш м'яким видом виключається. І лише при індивідуальній амністії призначене покарання може бути замінено більш м'яким;
- 5) звільнення від покарання шляхом помилування можливе лише після набрання вироком суду законної сили (п. 4 Положення), тоді як під дію закону про амністію підпадають як особи, вироки щодо яких вже набули законної сили, так і особи, кримінальні справи стосовно яких розглянуті судами, але вироки ще не набрали законної сили (ч. 1 ст. 86 КК)

56. Судимість: поняття, значення, момент виникнення та припинення.

Стаття 88. Правові наслідки судимості

1. Особа визнається такою, що має судимість, з дня набрання законної сили обвинувальним вироком і до погашення або зняття судимості.
2. Судимість має правове значення у разі вчинення нового кримінального правопорушення, а також в інших випадках, передбачених законами України.
3. Особи, засуджені за вироком суду без призначення покарання або із звільненням від покарання чи такі, що відбули покарання за діяння, кримінальна протиправність і караність якого усунута законом, визнаються такими, що не мають судимості.
4. Особи, які були реабілітовані, визнаються такими, що не мають судимості.

56. Судимість: **поняття**, значення, момент виникнення та припинення.

Особливий статус особи як правовий наслідок засудження її вироком суду за вчинення крим. правопорушення до певного виду та міри покарання, пов'язаного з реальним його відбуттям – повністю або частково (чи із впливом іспитового строку при звільненні від покарання з випробуванням – ст.ст. 75, 79, 104 КК), виступає засобом досягнення та закріплення цілей покарання, має строковий характер і діє з дня набрання законної сили обвинувальним вироком суду і до дня її погашення або зняття

57. Погашення та зняття судимості: передумова, підстава, порядок, кримінально-правові наслідки. Переривання перебігу строків погашення судимості: підстава, правові наслідки

Строки погашення судимості (ст. 89 КК):

0) з моменту відбуття покарання (п.1-4 ст. 89 КК);

1) один рік – стосовно осіб, засуджених до основного покарання у виді штрафу в розмірі не більше трьох тисяч н.м.д.г., позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю, громад. робіт, виправних робіт або арешту (п. 5 ст. 89 КК);

2) два роки – стосовно осіб, засуджених за вчинення злочину до обмеження волі (п. 6 ст. 89 КК);

3) три роки – стосовно осіб, засуджених до позбавлення волі або основного покарання у виді штрафу за нетяжкий злочин (п. 7 ст. 89 КК);

4) шість років – стосовно осіб, засуджених до позбавлення волі або основного покарання у виді штрафу за тяжкий злочин (п. 8 ст. 89 КК);

5) вісім років – стосовно осіб, засуджених до позбавлення волі або основного покарання у виді штрафу за особливо тяжкий злочин (п. 8 ст. 89 КК).

Обчислення строків погашення судимості (ст. 90 КК)

Переривання має місце у випадку коли до закінчення строку погашення судимості знову вчинить кримінальне правопорушення (ч.5 ст.90 КК)

58. Особливості звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності

Стаття 97. Звільнення від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру

1. Неповнолітнього, який вперше вчинив кримінальний проступок або необережний нетяжкий злочин, може бути звільнено від кримінальної відповідальності, якщо його виправлення можливе без застосування покарання. У цих випадках суд застосовує до неповнолітнього примусові заходи виховного характеру, передбачені частиною другою статті 105 цього Кодексу.

2. Примусові заходи виховного характеру, передбачені частиною другою статті 105 цього Кодексу, суд застосовує і до особи, яка до досягнення віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність, вчинила суспільно небезпечне діяння, що підпадає під ознаки діяння, передбаченого Особливою частиною цього Кодексу.

3. У разі ухилення неповнолітнього, що вчинив кримінальне правопорушення, від застосування до нього примусових заходів виховного характеру ці заходи скасовуються і він притягується до кримінальної відповідальності.

+ ст.106

58. Особливості звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності

Передумова: вчинення вперше: 1) умисного чи необережного крим. проступку (ч. 2 ст. 12 КК); або 2) необережного нетяжкого злочину (ч. 4 ст. 12 КК)

Підстава: встановлена судом можливість виправлення неповнолітнього без застосування покарання

Порядок: застосовує один із заходів ПЗВХ (ч. 2 ст. 105 КК)

Крим. правові наслідки: залежать від поведінки неповнолітнього під час застосування до нього примусових заходів виховного характеру та можуть бути як сприятливими, так і несприятливими.

Строки давності (ч. 2 ст. 106 КК) складають: 1) два роки – у разі вчинення крим. проступку; 2) п'ять років – у разі вчинення нетяжкого злочину; 3) сім років – у разі вчинення тяжкого злочину; 4) десять років – у разі вчинення особливо тяжкого злочину

59. Види покарань, що можуть бути призначені неповнолітнім, та особливості їх призначення

Стаття 98. Види покарань

1. До неповнолітніх, визнаних винними у вчиненні кримінального правопорушення, судом можуть бути застосовані такі **основні** види покарань:

- 1) штраф;
- 2) громадські роботи;
- 3) виправні роботи;
- 4) арешт;
- 5) позбавлення волі на певний строк.

2. До неповнолітніх можуть бути застосовані **додаткові** покарання у виді штрафу та позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

+ ст.ст. 99-103 КК

60. Особливості звільнення неповнолітніх від покарання.

Стаття 105. Звільнення від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру

1. Неповнолітній, який вчинив кримінальний проступок або нетяжкий злочин, може бути звільнений судом від покарання, якщо буде визнано, що внаслідок щирого розкаяння та подальшої бездоганної поведінки він на момент постановлення вироку не потребує застосування покарання.

2. У цьому разі суд застосовує до неповнолітнього такі примусові заходи виховного характеру:

1) застереження;

2) обмеження дозвілля і встановлення особливих вимог до поведінки неповнолітнього;

3) передача неповнолітнього під нагляд батьків чи осіб, які їх замінюють, чи під нагляд педагогічного або трудового колективу за його згодою, а також окремих громадян на їхнє прохання;

4) покладення на неповнолітнього, який досяг п'ятнадцятирічного віку і має майно, кошти або заробіток, обов'язку відшкодування заподіяних майнових збитків;

5) направлення неповнолітнього до спеціальної навчально-виховної установи для дітей і підлітків до його виправлення, але на строк, що не перевищує трьох років. Умови перебування в цих установах неповнолітніх та порядок їх залишення визначаються законом.

3. До неповнолітнього може бути застосовано кілька примусових заходів виховного характеру, що передбачені у частині другій цієї статті. Тривалість заходів виховного характеру, передбачених у пунктах 2 та 3 частини другої цієї статті, встановлюється судом, який їх призначає.

4. Суд може також визнати за необхідне призначити неповнолітньому вихователя в порядку, передбаченому законом.

60. Особливості звільнення неповнолітніх від покарання.

Ст. 105 КК

Передумова: вчинення неповнолітнім крим. проступку (ч. 2 ст. 12 КК) або нетяжкого злочину (ч. 4 ст. 12 КК).

Підстава: а) щире розкаяння та б) бездоганна поведінка неповнолітнього після вчинення крим. правопорушення і до моменту ухвалення вироку, які свідчать, що неповнолітній не потребує застосування покарання.

60. Особливості звільнення неповнолітніх від покарання.

Стаття 104. Звільнення від відбування покарання з випробуванням

1. Звільнення від відбування покарання з випробуванням застосовується до неповнолітніх відповідно до статей 75-78 цього Кодексу, з урахуванням положень, передбачених цією статтею.
2. Звільнення від відбування покарання з випробуванням може бути застосоване до неповнолітнього лише у разі його засудження до **арешту або позбавлення волі**.
3. Іспитовий строк установлюється тривалістю **від одного до двох років**.
4. У разі звільнення неповнолітнього від відбування покарання з випробуванням суд може покласти на окрему особу, за її згодою або на її прохання, *обов'язок щодо нагляду за засудженим та проведення з ним виховної роботи*.

**3 БЛОК ПИТАННЬ
ЗАГАЛЬНОЇ ЧАСТИНИ КК**

61. Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України

Стаття 110. Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України

1. Умисні дії, вчинені з метою зміни меж території або державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, а також публічні заклики чи розповсюдження матеріалів із закликами до вчинення таких дій (*основний склад*)

Безпосереднім об'єктом цього злочину є сусп. відносини щодо забезпечення територіальної цілісності України в межах встановлених держ. кордонів.

Предмет територія України, у разі вербальних дій – інформація, що містить хоча б один заклик відповідного змісту, або певний носій інформації (газета, листівка, електронне повідомлення тощо), що містить такий заклик.

Об'єктивна сторона злочину передбачає такі альтернативні форми активної поведінки: 1) дії, вчинені з метою зміни меж території або держ. кордону, на порушення порядку, встановленого Конституцією України 2) публічні заклики до вчинення цих дій; 3) розповсюдження матеріалів із закликами до вчинення таких дій

Злочин вважається закінченим із моменту вчинення зазначених у законі дій

Суб'єкт – загальний.

Суб'єктивна сторона – прямиий умисел, а при вчиненні злочину в першій формі також і мета змінити межі території або держ. кордону України всупереч Конституції України.

62. Державна зрада: поняття, форми, умови звільнення від кримінальної відповідальності за вчинення цього злочину. Відмінність державної зради від шпигунства.

Стаття 111. Державна зрада

1. Державна зрада, тобто діяння, умисно вчинене громадянином України на шкоду суверенітетові, територіальній цілісності та недоторканності, обороноздатності, державній, економічній чи інформаційній безпеці України: перехід на бік ворога в період збройного конфлікту, шпигунство, надання іноземній державі, іноземній організації або їх представникам допомоги в проведенні підривної діяльності проти України (*основний склад*)

Безпосередній об'єкт – сусп. відносини у сфері охорони зовнішньої та внутрішньої безпеки України, а саме: її суверенітет, територіальна цілісність і недоторканність, обороноздатність, держ., економічна чи інформаційна безпека

Предмет – відомості, що становлять державну таємницю (для шпигунства)

Об'єктивна сторона держ. зради (три самостійні форми дій):

перехід на бік ворога в умовах воєнного стану або збройного конфлікту; 2) шпигунство; 3) надання іноземній державі, іноземній організації або їх представникам допомоги у проведенні підривної діяльності проти України

Держ. зрада належить до злочинів із **формальним складом** і визнається закінченим злочиним з моменту здійснення суб'єктом хоча б однієї дії

Суб'єкт: спеціальний – громадянин України, який досяг 16 років (*відмінність від шпигунства ст. 114 КК*)

Суб'єктивна сторона характеризується прямим умислом, за якого особа усвідомлює, що її дії вчиняються на шкоду суверенітету, територіальній цілісності та недоторканності, обороноздатності, держ., економічній чи інформаційній безпеці України, і бажає їх вчинити.

62. Державна зрада: поняття, форми, умови звільнення від кримінальної відповідальності за вчинення цього злочину. Відмінність державної зради від шпигунства.

(Ч. 3 ст. 111 КК)

Звільняється від крим. відповідальності за держ. зраду гр. України за наявності двох обов'язкових умов:

- 1) невчинення суб'єктом жодних дій на виконання злочинного завдання, отриманого від іноземної держави, іноземної організації, їх представників;*
- 2) добровільна заява органам держ. влади про свій зв'язок з іноземною державою, іноземною організацією, їх представниками і про отримане завдання. Добровільною визнається заява, якщо рішення приймається особою за власною волею, а не вимушено чи у зв'язку з тим, що особі стало відомо про відкриття відповідного провадження щодо неї. Мотиви добровільної заяви (каяття чи страх перед покаранням тощо) значення не мають. Відсутність хоча б однієї з цих умов виключає можливість звільнення особи від крим. відповідальності*

63. Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану

Стаття 114-2. Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану

Безпосередній об'єкт: сусп. відносини у сфері обороноздатність, держави

Предмет: інформація про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну та по території України, за умови відсутності офіційного орилюднення цієї інформації (ч. 1)

інформації про переміщення, рух або розташування Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, за якою можливо здійснити ідентифікацію їх місця знаходження за умови відсутності офіційного орилюднення цієї інформації (ч. 2)

Об'єктивна сторона діянннн у формі дії - поширення будь-яким способом вказаної інформації

Обстановка - вчинення в умовах воєнного або надзвичайного стану

Злочин із **формальним складом** і визнається закінченим злочинном з моменту вчиненнн дії - розміщення вказаної інформації будь-яким способом, коли вона стає доступною для ознайомлення іншим особам

Суб'єкт – загальний.

Суб'єктивна сторона – прямий умисел.

64. Умисне вбивство вчинене з особливою жорстокістю.

Вбивство, тобто умисне протиправне заподіяння смерті іншій людині, вчинене з особливою жорстокістю (п.4 ч.2 ст.115 КК)

Об'єктом вбивства визнається життя ін. людини

З об'єктивної сторони можливе як шляхом дії, так і бездіяльності

Спосіб: особлива жорстокість.

До обставин, що передували такому вбивству, можна віднести: заподіяння перед вбивством тортур, мордування; здійснення цинічних та ін. дій, що глибоко принижують людську гідність; здійснення дій, що спричиняють особливі моральні страждання; нанесення великої кількості поранень із метою знущання над людиною, хоча самі по собі вони можуть і небути небезпеч. для її життя, та ін.

Про особливу жорстокість під час вбивства можуть, зокрема, свідчити такі обставини: поховання заживо; застосування отруйної речовини, що викликає особливі страждання; позбавлення їжі та води; спалення, застосування хімічних препаратів або кислот, які викликають особливо болісні відчуття; нанесення смертельного поранення людині, яка вже поранена та благає її не вбивати; вбивство людини, яка не може чинити опір унаслідок малолітства, старості, тяжкої хвороби та ін. Крім того, випадки вбивства у присутності близьких жертви також характеризують вбивство як вчинене з особливою жорстокістю.

Суспільно-небезпечний наслідок у вигляді смерті людини

Закінчений злочин з моменту заподіяння смерті жертві (матеріальний склад)

Суб'єкт – з 14 років.

Суб'єктивна сторона – прямий умисел, за якого суб'єкт усвідомлює, що позбавляє особу життя у такий спосіб, що завдає жертві особливих фізичних чи душевних страждань, передбачає настання наслідку у вигляді смерті та бажає настання смерті жертви у такий спосіб.

65. Умисне вбивство з корисливих мотивів.

Вбивство, тобто умисне протиправне заподіяння смерті іншій людині, вчинене з корисливих мотивів (п.6 ч.2 ст.115 КК)

Об'єктом вбивства визнається життя ін. людини

З об'єктивної сторони можливе як шляхом дії, так і бездіяльності

Суспільно-небезпечний наслідок у вигляді смерті людини

Суб'єкт – з 14 років

Суб'єктивна сторона – прямий умисел, за якого винний, позбавляючи життя потерпілого, бажав у такий спосіб одержати відповідні матеріальні блага для себе або ін. осіб (заволодіння майном, грошима, цінними паперами, одержання чи збереження певних майнових прав або досягнення ін. майнової вигоди). До корисливого вбивства також відносять вбивство за винагороду або задля кар'єрного зростання, отримання більш високооплачуваної посади. Для відповідальності за п. 6 ч. 2 ст. 115 КК не має значення, чи вдалося винному досягти корисливої мети, чи ні. ВСУ до вбивства з корисливих мотивів відносить вбивство з метою подальшого використання органів чи тканин людини з корисливою метою (для оплатної трансплантації, незаконної торгівлі тощо). Також відповідальність настає й у випадках вбивства під час розбійного нападу, незаконного заволодіння транспортним засобом та ін. ВСУ вважає, що такі дії необхідно кваліфікувати за п. 6 ч. 2 ст. 115 КК і за відповідною статтею, яка передбачає відповідальність за крим.- протиправне заволодіння певним майном.

66. Умисне вбивство, вчинене в стані сильного душевного хвилювання.

Стаття 116. Умисне вбивство, вчинене в стані сильного душевного хвилювання

Умисне вбивство, вчинене в стані сильного душевного хвилювання, зумовленому жорстоким поведженням, або таким, що принижує честь і гідність особи, а також за наявності системного характеру такого поведження з боку потерпілого,

Об'єктом вбивства визнається життя ін. людини

З об'єктивної сторони можливе шляхом вчинення дії,

Суспільно-небезпечний наслідок у вигляді смерті людини

Суб'єкт: фізична осудна особа, яка досягла 14 років та перебуває у стані сильного душевного хвилювання.

Стан сильного душевного хвилювання - це короткочасна інтенсивна емоція, що займає панівне положення у свідомості людини, унаслідок чого в особі знижується значною мірою контроль над своїми вчинками, здатність достатнім чином усвідомлювати їх та (або) керувати ними.

Для застосування ст. 116 КК необхідно, щоб виникнення сильного душевного хвилювання було зумовлено жорстоким поведженням, або таким, що принижує честь і гідність особи, а також за наявності системного характеру таких дій.

Суб'єктивна сторона умисна форма вини.

Мотив альтернативний: 1. жорстоке поведження з боку потерпілого (одноразове або систематичне); 2. поведження з боку потерпілого, що принижує честь і гідність особи, (одноразове або систематичне)

67. Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини.

Стаття 117. Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини

Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини під час пологів або відразу після пологів

Об'єктом вбивства визнається життя ін. Людини

Особа потерпілого – новонароджена дитина

З об'єктивної сторони можливе як шляхом дії, так і бездіяльності

Суспільно-небезпечний наслідок у вигляді смерті дитини

Час під час пологів або відразу після пологів. Короткий проміжок часу. Його встановлення залежить від стану породіллі

Суб'єкт: фізична осудна особа, яка досягла 14 років та є фізіологічною матір'ю вбитої дитини.

Особливий психофізіологічний стан жінки презюмується. У такому стані послаблюється її здатність керувати своїми діями.

Суб'єктивна сторона умисна форма вини.

68. Умисне тяжке тілесне ушкодження. Відмежування тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть особи, від умисного та необережного вбивств.

Стаття 121. Умисне тяжке тілесне ушкодження

Умисне тяжке тілесне ушкодження, тобто умисне тілесне ушкодження, небезпечне для життя в момент заподіяння, чи таке, що спричинило втрату будь-якого органу або його функцій, каліцтво статевих органів, психічну хворобу або інший розлад здоров'я, поєднаний зі стійкою втратою працездатності не менш як на одну третину, або переривання вагітності чи непоправне знівечення обличчя (*основний склад*)

Об'єкт: здоров'я людини

З об'єктивної сторони можливе як шляхом дії, так і бездіяльності. При дії вплив на здоров'я людини може бути як фізичним (завдання удару, заподіяння опіку тощо), так і псих. (погроза або залякування, що викликали псих. хворобу, та ін.). Для заподіяння тілесного ушкодження винний може застосовувати м'язові зусилля свого тіла або різні знаряддя й засоби. При заподіянні тілесного ушкодження шляхом бездіяльності йдеться про невчинення винним дії, яка б запобігла заподіянню шкоди здоров'ю ін. людини, за умови, якщо він був зобов'язаний здійснити таку дію та мав можливість зробити це.

Суспільно небезпечний наслідок (альтернативні): 1. виникнення загрозливих явищ для життя в результаті порушення анатомічної цілісності тканих, органів тіла або їх функцій (небезпечне для життя в момент заподіяння); 2. втрату будь-якого органу або його функцій; 3. каліцтво статевих органів; 4. психічна хвороба; 5. розлад здоров'я, поєднаний зі стійкою втратою працездатності не менш як на одну третину; 6. переривання вагітності; 7. непоправне знівечення обличчя.

Суб'єкт: осудна особа, яка досягла 14 років

Суб'єктивна сторона умисна форма вини.

68. Умисне тяжке тілесне ушкодження. Відмежування тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть особи, від умисного та необережного вбивств.

Для відмежування умисного вбивства від умисного заподіяння тяжкого тілесного ушкодження, яке спричинило смерть потерпілого (ч. 2 ст. 121 КК (2341-14), суди повинні ретельно досліджувати докази, що мають значення для з'ясування змісту і спрямованості умислу винного. Питання про умисел необхідно вирішувати виходячи із сукупності всіх обставин вчиненого діяння, зокрема враховувати спосіб, знаряддя злочину, кількість, характер і локалізацію поранень та інших тілесних ушкоджень, причини припинення злочинних дій, поведінку винного і потерпілого, що передувала події, їх стосунки. Визначальним при цьому є суб'єктивне ставлення винного до наслідків своїх дій: при умисному вбивстві настання смерті охоплюється умислом винного, а в разі заподіяння тяжкого тілесного ушкодження, яке спричинило смерть потерпілого, ставлення винного до її настання характеризується необережністю.

П.22 ППВСУ від 07.02.2003 № 2

69. Умисне середньої тяжкості або легке тілесне ушкодження

Стаття 122. Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження

Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження, тобто умисне ушкодження, яке не є небезпечним для життя і не потягло за собою наслідків, передбачених у статті 121 цього Кодексу, але таке, що спричинило тривалий розлад здоров'я або значну стійку втрату працездатності менш як на одну третину (*основний склад*)

Стаття 125. Умисне легке тілесне ушкодження

1. Умисне легке тілесне ушкодження -
2. Умисне легке тілесне ушкодження, що спричинило короточасний розлад здоров'я або незначну втрату працездатності

Об'єкт: здоров'я людини

З об'єктивної сторони можливе як шляхом дії, так і бездіяльності

Суспільно небезпечні наслідки: порушення анатомічної цілісності тканих, органів тіла або їх функцій, що спричинило:

- тривалий розлад (понад 3 тижні) здоров'я або значну стійку втрату працездатності менш як на одну третину (ст. 122 КК);
- короточасний розлад здоров'я (від 7 до 21 дня) або незначну втрату працездатності (*стійка втрата* загальної працездатності до 10%);
- короточасний розлад здоров'я (ушкодження має незначні скороминущі наслідки, тривалістю не більше як шість днів (садна, синці тощо).

Суб'єкт: осудна особа, яка досягла 14 років (ст. 122 КК), загальний (ст. 125 КК).

Суб'єктивна сторона умисна форма вини.

70. Залишення в небезпеці.

Стаття 135. Залишення в небезпеці

Завідоме залишення без допомоги особи, яка перебуває в небезпечному для життя стані і позбавлена можливості вжити заходів до самозбереження через малолітство, старість, хворобу або внаслідок іншого безпорадного стану, якщо той, хто залишив без допомоги, зобов'язаний був піклуватися про цю особу і мав змогу надати їй допомогу, а також у разі, коли він сам поставив потерпілого в небезпечний для життя стан (*основний склад*)

Об'єктом цього крим. правопорушення є сукупність сусп. відносин, що складаються з приводу захисту життя і здоров'я людини та полягають в обов'язку піклуватися про особу, яка знаходиться в небезпеч. для життя стані.

Об'єктивна сторона крим. правопорушення, характеризується ненаданням або неналежним наданням допомоги особі, яка перебуває в зазначеному в неї стані. Бездіяльність в даному складі крим. правопорушення поділяється на два види: а) бездіяльність-невтручання, коли винний не надає допомоги особі, яка перебуває в небезпеч. для життя стані, що не є наслідком дій винного; б) так звана спровокована бездіяльність, коли потерпілий поставлений в небезпеч. для життя стан попередніми діями самого винного. Умовами кримінальної відповідальності за залишення в небезпеці є: 1) обов'язок особи надати необхідну допомогу; 2) можливість надати таку допомогу.

Крим. правопорушення вважається **закінченим** з моменту залишення без допомоги особи, що перебуває в небезпеч. для життя стані.

Суб'єкт – спеціальний. Ним є особа, яка досягла 16-річного віку і була спец. зобов'язана піклуватися про потерпілого або сама поставила його в небезпеч. для життя стан.

Суб'єктивна сторона характеризується прямим умислом. Суб'єкт усвідомлює, що особа перебуває в небезпеч. для життя стані й позбавлена можливості вжити заходів до самозбереження. Він також усвідомлює, що зобов'язаний надати допомогу і має змогу це зробити, але бездіє.

71. Захоплення заручників. Відмінність від незаконного позбавлення волі або викрадення людини.

Стаття 147. Захоплення заручників

1. Захоплення або тримання особи як заручника з метою спонукання родичів затриманого, державної або іншої установи, підприємства чи організації, фізичної або службової особи до вчинення чи утримання від вчинення будь-якої дії як умови звільнення заручника (*основний склад*)

Об'єкт: Особиста воля і особиста безпека особи, захопленої як заручник.

Потерпілим є фізична особа – заручник.

Об'єктивна сторона альтернативні діяння: 1. захопленні або 2. триманні особи як заручника.

Захоплення заручника – це його викрадення, яке може бути таємним або відкритим; воно може бути вчинене шляхом обману; супроводжуватися насильством, у тому числі із застосуванням зброї, або може обійтися без такого насильства.

Тримання заручника – це, як правило, результат захоплення. Тримання може бути здійснене і без попереднього захоплення заручника. Тримання – це позбавлення заручника волі, коли йому забороняють залишати певне місце або унеможлиблюють це зробити.

Злочин вважається закінченим з моменту захоплення потерпілого або з моменту фактичного позбавлення заручника права вільно пересування.

Суб'єкт – особа, яка досягла 14-річного віку.

Суб'єктивна сторона характеризується *прямим умислом*. Обов'язковою ознакою також є *мета (альтернативний характер)*: спонукання родичів затриманого, держ. або ін. установи, підприємства чи організації, фізичної або службової особи до вчинення чи, навпаки, утримання від вчинення будь-якої дії як умови звільнення заручника.

72. Зґвалтування: поняття, момент закінчення, відмінність від сексуального насильства.

Стаття 152. Зґвалтування

Вчинення дій сексуального характеру, пов'язаних із вагінальним, анальним або оральним проникненням в тіло іншої особи з використанням геніталій або будь-якого іншого предмета, без добровільної згоди потерпілої особи (зґвалтування)

Об'єкт сусп. відносин, що забезпечують охорону сексуальної автономії особи: статеву свободу, а якщо потерпіла особа не досягла шістнадцятирічного віку або перебувала в стані беспорядності, – її статеву недоторканість.

Об'єктивна сторона. Склад цього крим. правопорушення – формальний. Зґвалтування визнається закінченим з моменту початку дії сексуального характеру, а саме з проникнення статевого члена, ін. органу людини (напр., руки) або певного предмета в один із природних отворів потерпілої особи незалежно від того, чи вдалося суб'єкту крим. правопорушення збудити та (чи) задовольнити свою статеву пристрасть.

Спосіб. У більшості випадків забезпечення проникнення в тіло потерпілої особи досягається шляхом застосування фізичного насильства, погроз певного виду, використанням беспорядного стану.

Суб'єкт – особа, яка досягла 14-річного віку.

Суб'єктивна сторона характеризується *прямим умислом*. *Мотивом* зґвалтування є прагнення задовольнити свою статеву пристрасть

73. Крадіжка: поняття, ознаки, момент закінчення, відмінність від грабежу.

Стаття 185. Крадіжка

1. Таємне викрадення чужого майна (крадіжка) (*основний склад*)

Об'єктивна сторона виявляється в дії - викраденні чужого майна, тобто таємному і безплатному, поза волею власника вилученню його у нього (із місця визначеного воодільцем для його знаходження).

Спосіб – здійснюється таємно. Таємне викрадення означає, що майно вилучається непомітно для ін.: за відсутності власника чи ін. осіб або в їх присутності, але за умови, що потерпілий або ін. особи не здатні усвідомлювати факт викрадення. Таємним вважається і викрадення в присутності осіб, які усвідомлюють, що вчиняється крадіжка, але суб'єкт знає, що ці особи не будуть йому перешкоджати: він упевнений у їх мовчазній згоді, невтручанні.

Закінченою крадіжка визнається з моменту вилучення майна й отримання винним можливості хоча б початкового розпорядження вилученим (сховати, передати тощо).

Суб'єкт – особа, яка досягла 14-річного віку.

Суб'єктивна сторона - *прямий умисел*, за якого винний усвідомлює, що вилучає чуже майно таємно, передбачає наслідок увигляді вилучення майна у власника і бажає цього.

Мотив і мета – корисливі.

74. Грабіж: поняття, ознаки, момент закінчення, відмінність від крадіжки та розбою.

Стаття 186. Грабіж

1. Відкрите викрадення чужого майна (грабіж) (*основний склад*)

Об'єкт сусп. відносин, що забезпечують охорону права власності (права володіти, користуватися, розпоряджатися майном)

Предмет- рухоме майно, що має 1. економічну цінність, 2. власника, 3. об'єктивно існує у вигляді фізичної речі.

З **об'єктивної сторони** це крим. правопорушення виражається у *відкритому* викраденні чужого майна, тобто вилученні його у присутності власника або ін. осіб, які усвідомлюють те, що вчинюється дане крим. правопорушення.

Спосіб - відкрите заволодіння

Грабіж, як і крадіжка, вважається *закінченим* з моменту вилучення майна й отримання можливості розпорядитися ним як своїм.

Суб'єкт – особа, яка досягла 14-річного віку.

Суб'єктивна сторона - *прямий умисел*, за якого винний усвідомлює, що вилучає чуже майно відкрито, передбачає наслідок увигляді вилучення майна у власника і бажає цього.

Мотив і мета – корисливі.

75. Розбій: поняття, ознаки, момент закінчення, відмінність від грабежу та вимагання

Стаття 187. Розбій

1. Напад з метою заволодіння чужим майном, поєднаний із насильством, небезпечним для життя чи здоров'я особи, яка зазнала нападу, або з погрозою застосування такого насильства (розбій) *(основний склад)*

Безпосередній об'єкт сусп. відносин, що забезпечують охорону права власності (права володіти, користуватися, розпоряджатися майном). **Додатковий обов'язковий об'єкт** - життя і здоров'я потерпілих.

Предмет- рухоме майно, що має 1. економічну цінність, 2. власника, 3. об'єктивно існує у вигляді фізичної речі.

Об'єктивна сторона розбою полягає в нападі з метою заволодіння чужим майном, поєднаному із насильством, небезпеч. для життя чи здоров'я особи, яка зазнала нападу, або з погрозою застосування такого насильства.

Спосіб – насильницьке заволодіння майном. Насильство має реальний характер: здатне придушити волю потерпілого і примусити його передати майно винному.

Під фіз. насильством, небезпеч. для життя чи здоров'я, розуміється легке тілесне ушкодження, що спричинило короткочасний розлад здоров'я або незначну втрату працездатності, середньої тяжкості, тяжке тілесне ушкодження, замах на вбивство, вбивство.

Псих. насильство – це погроза заподіяти вказане фізичне насильство або погроза вбивством.

Розбій належить до усічених складів крим. правопорушень, тому він вважається **закінченим з моменту нападу**, тобто з моменту застосування насильства, незалежно від того, вдалося винному заволодіти майном чи ні.

Суб'єкт – особа, яка досягла 14-річного віку.

Суб'єктивна сторона - *прямий умисел. Мотив і мета* – корисливі.

76. Вимагання: поняття, ознаки, момент закінчення, відмінність від розбою.

Стаття 189. Вимагання

1. Вимога передачі чужого майна чи права на майно або вчинення будь-яких дій майнового характеру з погрозою насильства над потерпілим чи його близькими родичами, обмеження прав, свобод або законних інтересів цих осіб, пошкодження чи знищення їхнього майна або майна, що перебуває в їхньому віданні чи під охороною, або розголошення відомостей, які потерпілий чи його близькі родичі бажають зберегти в таємниці (вимагання) *(основний склад)*

Безпосередній об'єкт сусп. відносин, що забезпечують охорону права власності (права володіти, користуватися, розпоряджатися майном). **Додатковий обов'язковий об'єкт** - життя і здоров'я, честь, гідність, особиста недоторканість потерпілих.

Предметом вимагання є не тільки майно, а й право на майно, а також дії майнового характеру.

Об'єктивна сторона виражається в активній поведінці та може виявлятися в незаконній вимозі: а) майна; б) права на майно; в) вчинення будь-яких дій майнового характеру, на які винний не має права.

Спосіб альтернативні погрози: а) застосування насильства над потерпілим чи його близькими родичами, б) обмеження прав, свобод або законних інтересів цих осіб, в) пошкодження чи знищення їхнього майна або майна, що перебуває в їхньому віданні чи під охороною г) розголошення відомостей, які потерпілий чи його близькі родичі бажають зберегти в таємниці.

При вимаганні суб'єкт крим. правопорушення вимагає передати майно в майбутньому (завтра, через тиждень). При цьому сама погроза також звернена в майбутнє: вона буде реалізована лише після того, як вимогу не буде виконано. У потерпілого є час і можливість прийняти рішення – виконувати чи не виконувати цю вимогу на відміну від розбою.

Вимагання вважається закінченим з моменту пред'явлення вимоги.

Суб'єкт – особа, яка досягла 14-річного віку.

Суб'єктивна сторона - *прямий умисел*, за якого винний усвідомлює, що висуває вимогу підкріплену погрозою про передачу йому у майбутньому майна, а й право на майно, або здійснення дії майнового характеру на які винний не має законного права і і бажає цього. Мотив і мета – корисливі.

77. Шахрайство: поняття, ознаки, момент закінчення, відмінність від крадіжки.

Стаття 190. Шахрайство

1. Заволодіння чужим майном або придбання права на майно шляхом обману чи зловживання довірою (шахрайство) (*основний склад*)

Безпосередній об'єкт сусп. відносин, що забезпечують охорону права власності (права володіти, користуватися, розпоряджатися майном).

Предметом шахрайства є не тільки майно, а й право на майно.

Об'єктивна сторона цього крим. правопорушення виражається у заволодінні чужим майном або придбанні права на майно шляхом обману чи зловживання довірою.

Спосіб обман чи зловживання довірою. Обман – це повідомлення неправдивих відомостей або замовчування відомостей, які мають бути повідомлені, з метою заволодіння чужим майном або придбання права на майно. Він може виражатися в усній, письмовій формі, у використанні підроблених документів.

Зловживання довірою – це вид обману, що полягає у використанні винним довірливих відносин із власником або ін. особою, заснованих на родинних, службових відносинах, знайомстві, а також на певних цивільно-правових відносинах.

Особливості шахрайства полягають у тому, що потерпілий, будучи введеним в оману, *зовні добровільно* передає винному майно або право на майно. Тому обман або зловживання довірою за часом передують передачі майна або права на майно і викликають у потерпілого помилкове уявлення щодо правомірності такої передачі.

Закінченим шахрайство вважається з моменту заволодіння майном або придбання права на майно.

Суб'єкт – загальний.

Суб'єктивна сторона - *прямий умисел*. Мотив і мета – корисливі.

78. Контрабанда: поняття, ознаки, момент закінчення.

Стаття 201. Контрабанда

1. Контрабанда, тобто переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю культурних цінностей, отруйних, сильнодіючих, вибухових речовин, радіоактивних матеріалів, зброї або боєприпасів (крім гладкоствольної мисливської зброї або бойових припасів до неї), частин вогнепальної нарізної зброї, а також спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації (*основний склад*)

Безпосередній об'єкт – сусп. відносини, що забезпечують установлений зак-вом порядок переміщення зазначених у ст. 201 КК предметів через митний кордон України. **Додатковим факультативним об'єктом** може бути громад. безпека та/або здоров'я населення.

Предметом контрабанди можуть виступати: 1) культурні цінності; 2) отруйні речовини; 3) сильнодіючі речовини; 4) вибухові речовини; 5) радіоактивні матеріали; 6) зброя або боєприпаси (крім гладкоствольної мисливської зброї або бойових припасів до неї); 7) частини вогнепальної нарізної зброї; 8) спец. технічні засоби негласного отримання інформації

Об'єктивна сторона контрабанди виражається в незаконному переміщенні будь-якого із зазначених у ст. 201 КК предметів через митний кордон України.

Спосіб: 1) поза митним контролем або 2) з приховуванням від митного контролю

Діяння вважається закінченим з моменту незаконного переміщення предметів через митний кордон України.

Суб'єкт – загальний

Суб'єктивна сторона – *прямий умисел.*

79. Незаконна порубка або незаконне перевезення, зберігання, збут лісу.

Стаття 246. Незаконна порубка або незаконне перевезення, зберігання, збут лісу

1. Незаконна порубка дерев або чагарників у лісах, захисних та інших лісових насадженнях, перевезення, зберігання, збут незаконно зрубаних дерев або чагарників, що заподіяли істотну шкоду (*основний склад*)

Безпосереднім об'єктом цього крим. правопорушення є встановлений порядок охорони та використання лісу. **Предметом** крим. правопорушення є ліс, тобто дерева і чагарники в природному стані, які не відокремлені від коріння і зростають у всіх лісах, незалежно від їх характеру, а також у заповідниках, на територіях та об'єктах природнозаповідного фонду, або в ін. особливо охоронюваних лісах.

Об'єктивна сторона проявляється у альтернативних діях: *порубці дерев або чагарників, перевезенні, зберіганні, або збуті зрубаних дерев.*

Незаконна порубка лісу це відділення дерев, що знаходяться в лісі, від кореня незалежно від засобів, що використовуються для цього, і способів (за допомогою сокири, пилки або механічної тяги тощо). Незаконною визначається порубка дерев і чагарників у лісах, вчинена без відповідного дозволу (тобто лісопорубного квитка чи ордера); з дозволом, виданим із порушенням чинного зак-ва; до початку чи після закінчення установлених у дозволі строків; не на призначених ділянках чи понад установлену кількість; не тих порід дерев, які визначені в дозволі тощо.

Перевезення – це будь-які дії по переміщенню зрубаних дерев та чагарників з одного місця в ін. незалежно від способу транспортування та доставки

79. Незаконна порубка або незаконне перевезення, зберігання, збут лісу.

Зберігання – діяння по фактичному тимчасовому знаходженню (таємному або відкритому) вказаних предметів у володінні винної особи (у звичайних умовах, у приміщенні, сховищі та ін.).

Збут – будь-які дії та способи з реалізації, відчуження (оплатні або безоплатні) зрубаних дерев та чагарників ін. особам (продаж, обмін, сплата боргу, давання у борг, дарування та ін.).

Місце вчинення - ліси, захисні та інші лісові насадження.

Суспільно небезпечні наслідки - істотна шкода, така, що у дві тисячі і більше разів перевищує н.м.д.г., або ін. істотна шкода, завдана навколишньому природному середовищу в частині забезпечення ефективної охорони, належного захисту, раціонального використання та відтворення лісів

Закінченим крим. правопорушення вважається з моменту настання наслідків у вигляді істотної шкоди.

Суб'єктивна сторона характеризується прямим умислом.

Суб'єкт – загальний

80. Бандитизм: поняття та ознаки банди, форми вчинення бандитизму та момент його закінчення.

Стаття 257. Бандитизм

Організація озброєної банди з метою нападу на підприємства, установи, організації чи на окремих осіб, а також участь у такій банді або у вчинюваному нею нападі

Безпосереднім об'єктом цього крим. правопорушення є громадська безпека.

Додатковим об'єктом виступає здоров'я, життя, власність, статева свобода тощо

Обов'язковими ознаками банди є: 1) наявність у ній кількох (трьох і більше) суб'єктів крим. правопорушення; 2) стійкість; 3) озброєність; 4) загальна мета учасників злочинного об'єднання – вчинення нападів на підприємства, установи, організації чи на окремих осіб; 5) спосіб вчинення крим. правопорушення – напад на підприємства, установи, організації чи на окремих осіб.

Форми бандитизму: 1) організація банди, 2) участь у банді 3) участь у вчинюваному бандою нападі.

Суб'єкт – будь-яка фізична, осудна особа, яка досягла 14-річного віку.

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі прямого умислу.

81. Терористичний акт: поняття, ознаки.

Стаття 258. Терористичний акт

1. Терористичний акт, тобто застосування зброї, вчинення вибуху, підпалу чи інших дій, які створювали небезпеку для життя чи здоров'я людини або заподіяння значної майнової шкоди чи настання інших тяжких наслідків, якщо такі дії були вчинені з метою порушення громадської безпеки, залякування населення, провокації воєнного конфлікту, міжнародного ускладнення, або з метою впливу на прийняття рішень чи вчинення або невчинення дій органами державної влади чи органами місцевого самоврядування, службовими особами цих органів, об'єднаннями громадян, юридичними особами, міжнародними організаціями, або привернення уваги громадськості до певних політичних, релігійних чи інших поглядів винного (терориста), а також погроза вчинення зазначених дій з тією самою метою (*основний склад*)

Безпосереднім об'єктом цього крим. правопорушення є громадська безпека. **Додатковим об'єктом** виступає здоров'я, життя, власність, політична стабільність тощо.

Об'єктивна сторона цього крим. правопорушення виражається в: 1) діянні у формі дії, що полягає в застосуванні зброї, вчиненні вибуху, підпалу чи ін. дій; наслідках у вигляді створеної небезпеки для життя чи здоров'я людини або заподіяння значної майнової шкоди чи настання ін. тяжких наслідків; причинного зв'язку між цим діянням та його наслідками; 2) діянні у формі дії, а саме погрози вчинення зазначених дій.

Суб'єкт – будь-яка фізична, осудна особа, яка досягла 14-річного віку.

Суб'єктивна сторона характеризується виною у формі прямого умислу. Обов'язковою ознакою суб'єктивної сторони терористичного акту є наявність мети: 1) порушення громад. безпеки; 2) залякування населення; 3) провокації воєнного конфлікту, міжнар. ускладнення; 4) вплив на прийняття рішень чи вчинення або невчинення дій органами держ. влади чи органами місцевого самоврядування, службовими особами цих органів, об'єднаннями громадян, юрид. особами; 5) привернення уваги громадськості до певних політичних, релігійних чи ін. поглядів винного (терориста)

82. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами.

Стаття 263. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами

1. Носіння, зберігання, придбання, передача чи збут вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин або вибухових пристроїв без передбаченого законом дозволу,
2. Носіння, виготовлення, ремонт або збут кинджалів, фінських ножів, кастетів чи іншої холодної зброї без передбаченого законом дозволу

Безпосереднім об'єктом є суспільні відносини, що забезпечують законний обіг зброї.

Предметом крим. правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК, є вогнепальна зброя (крім гладкоствольної мисливської), бойові припаси, вибухові речовини або вибухові пристрої. Предмет крим. правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 263 КК, – кинджали, фінські ножі, кастети чи ін. холодна зброя.

Об'єктивна сторона крим. правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК, полягає у носінні, зберіганні, придбанні, передачі чи збуті предметів без передбаченого законом дозволу, а крим. правопорушення, передбаченого ч. 2 цієї статті, – у носінні, виготовленні, ремонті або збуті холодної зброї без передбаченого законом дозволу.

Суб'єктивна сторона характеризується прямим умислом.

Суб'єкт – загальний

Підстава для звільнення від кр. відповідальності (ч. 3 ст. 263 КК) Не підлягає кримінальній відповідальності за вчинення дій, передбачених частиною першою або другою цієї статті, особа, яка добровільно здала органам влади зброю, бойові припаси, вибухові речовини або вибухові пристрої.

83. Хуліганство.

Стаття 296. Хуліганство

1. Хуліганство, тобто грубе порушення громадського порядку з мотивів явної неповаги до суспільства, що супроводжується особливою зухвалістю чи винятковим цинізмом (*основний склад*)

Основним безпосереднім об'єктом цього крим. правопорушення є громад. порядок. **Додатковими об'єктами** можуть бути сусп. відносини щодо охорони здоров'я та особистої недоторканності особи, власності, довкілля.

З об'єктивної сторони хуліганство є крим. правопорушенням з формальним складом. Сусп. небезпеч. діяння – грубе порушення громад. порядку

Спосіб. Діяння має супроводжуватися 1) особливою зухвалістю чи 2) винятковим цинізмом.

Особлива зухвалість має місце там, де хуліганські дії супроводжувалися, напр., насильством із завданням потерпілій особі побоїв або заподіянням тілесних ушкоджень, знущанням над нею, знищенням чи пошкодженням майна, зривом масового заходу, тимчасовим припиненням нормальної діяльності установи, підприємства чи організації, руху громад. транспорту тощо, або ж таке, що особа тривалий час уперто не припиняла.

Винятковий цинізм - дії поєднані з демонстративною зневагою до загальноприйнятих норм моралі, напр., проявом безсоромності чи грубої непристойності, знущанням над хворим, дитиною, особою похилого віку або такою, яка перебувала у безпорадному стані, та ін.

Суб'єкт – будь-яка фізична, осудна особа, яка досягла 14-річного віку.

З суб'єктивної сторони хуліганство має дві обов'язкові ознаки: *вину та мотив*. *Вина* при вчиненні цього крим. правопорушення має форму прямого умислу. **Мотив** учинення цього злочину – явна неповага до суспільства, тобто т.зв. хуліганський мотив.

84. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами.

Стаття 286. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами

1. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особою, яка керує транспортним засобом, що спричинило потерпілому середньої тяжкості тілесне ушкодження (*основний склад*)

Безпосереднім об'єктом цього крим. правопорушення є безпека руху та експлуатації автотранспорту та міського електротранспорту. Додатковим обов'язковим - здоров'я (ч.1,2 ст. 286 КК), життя людини (ч.2,3 ст.286 КК).

Предмет посягання сформульований у примітці до ст. 286 КК – це всі види автомобілів, трактори та ін. самохідні машини, трамваї і тролейбуси, а також мотоцикли та ін. механічні транспортні засоби.

Об'єктивна сторона крим. правопорушення характеризується сусп. небезпечним діянням, сусп. небезпеч. наслідками та причинним зв'язком між ними (матеріальний склад).

Діяння у формі :1) порушення правил безпеки дорожнього руху або 2) порушення правил експлуатації транспорту.

Наслідки крим. правопорушення виражаються у спричиненні потерпілому середньої тяжкості тілесних ушкоджень (ч.1 ст. 286 КК), тяжких тілесних ушкоджень або смерті (ч. 2 ст. 289 КК), загибелі людей (ч. 3 ст. 286 КК).

Суб'єктом є фізична осудна особа, яка досягла 16 років та керує транспортним засобом (незалежно від того, чи має вона посвідчення водія, чи ні).

Суб'єктивна сторона виражається в необережній або змішаній вині, тобто порушення правил дорожнього руху або експлуатації транспорту може вчинятися і умисно, і необережно, але псих. ставлення до сусп. небезпечних наслідків завжди необережне.

85. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.

Стаття 307. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів

1. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання з метою збуту, а також незаконний збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (*основний склад*)

Безпосереднім об'єктом цього крим. правопорушення є суспільні відносини, що забезпечують громадське здоров'я.

Предметом є наркотичні засоби, психотропні речовини або їх аналоги.

Об'єктивна сторона полягає в незаконному виробництві, виготовленні, придбанні, зберіганні, перевезенні чи пересиланні з метою збуту, а також у незаконному збуті предметів крим. правопорушення.

Для наявності складу досить вчинення хоча б однієї із зазначених альтернативних дій.

Незаконне виробництво – це дії, пов'язані із серійним одержанням предмета крим. правопорушення з хімічних речовин або рослин, здійснені всупереч установленому законом порядку. Під серійним одержанням слід розуміти виробничий процес, пов'язаний із отриманням партій наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів за відповідною технологією, стандартом, зразком.

Незаконне виготовлення – це всі дії, здійснені всупереч установленому законом порядку, внаслідок яких одержуються наркотичні засоби, психотропні речовини або їх аналоги. До таких дій належать, зокрема, рафінування (очищення), підвищення концентрації наркотичного засобу чи ін. предмета злочину, їх переробка.

Закінченим крим. правопорушення у формі незаконного виробництва та виготовлення вважається з моменту фактичного отримання (виходу) наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів

85. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.

Незаконне придбання – це будь-які способи набуття предмета крим. правопорушення (купівля, обмін на ін. товари або речі, прийняття як плати за виконану роботу чи надані послуги, позики, подарунка або сплати боргу, привласнення знайденого). До незаконного придбання судова практика також відносить збирання залишків наркотиковмісних рослин на пожнивних земельних площах після зняття з них охорони, на земельних ділянках громадян, а також збирання таких дикорослих рослин чи їх частин на пустирях (абз. 6 п. 3 пост. ПВСУ № 4).

Крим. правопорушення є **закінченим** у формі незаконного придбання з моменту фактичного отримання (набуття) суб'єктом крим. правопорушення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.

Незаконний збут – це будь-які оплатні чи безоплатні форми реалізації (відчуження) предмета крим. правопорушення всупереч установленому законом порядку ін. особі: продаж, дарування, обмін, сплата боргу, позика, введення володільцем наркотичних засобів ін'єкцій ін. особі за її згодою тощо.

Незаконний збут є **закінченим** із моменту фактичного одержання предмета крим. правопорушення ін. особою незалежно від того, розпорядилася вона ним чи ні.

Суб'єкт – загальний.

Суб'єктивна сторона – прямиий умисел. Для виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання має бути встановлена мета подальшого збуту.

86. Зловживання владою або службовим становищем: поняття, ознаки, відмежування від заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем

Стаття 364. Зловживання владою або службовим становищем

1. Зловживання владою або службовим становищем, тобто умисне, з метою одержання будь-якої неправомірної вигоди для самої себе чи іншої фізичної або юридичної особи використання службовою особою влади чи службового становища всупереч інтересам служби, якщо воно завдало істотної шкоди охоронюваним законом правам, свободам та інтересам окремих громадян або державним чи громадським інтересам, або інтересам юридичних осіб (*основний склад*)

Безпосередній об'єкт – сусп. відносини, які забезпечують нормальну службову діяльність в органах держ. влади, місцевого самоврядування та в ін. юрид. особах публічного права.

Об'єктивна сторона цього крим. правопорушення характеризується: 1) діянням – використанням особою влади або службового становища всупереч інтересам служби, яке: а) обумовлене владою або службовим становищем особи; б) вчинюється всупереч інтересам служби; 2) наслідками у вигляді істотної шкоди охоронюваним законом правам, свободам та інтересам окремих громадян або держ. чи громад. інтересам, або інтересам юрид. осіб (ч. 1) або тяжких наслідків (ч. 2); 3) причинним зв'язком між зазначеним діянням та його наслідками.

Службове зловживання може вчинюватися шляхом як *дії*, так і *бездіяльності*.

Учинення діяння всупереч інтересам служби означає, що таке діяння не відповідає (суперечить) тим цілям і завданням, заради досягнення і вирішення яких особа наділяється службовими повноваженнями.

Службове зловживання належить до крим. правопорушень із матеріальним складом і за ч. 1 ст. 364 КК визнається **закінченим** із моменту заподіяння *істотної шкоди* охоронюваним законом правам, свободам та інтересам окремих громадян або держ. чи громад. інтересам.

86. Зловживання владою або службовим становищем: поняття, ознаки, відмежування від заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем

Істотною шкодою вважається така шкода, яка в сто і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян (124 050 грн.), тяжкими наслідками у статтях вважаються такі наслідки, які у двісті п'ятдесят і більше разів перевищують неоподатковуваний мінімум доходів громадян (310 125 грн.).

Верховний Суд України, зазначив, що диспозиція ч. 1 ст. 364 і ч. 1 ст. 365 КК, якими передбачено відповідальність за заподіяння істотної шкоди охоронюваним законом правам, свободам та інтересам окремих громадян або громадським чи державним інтересам, чи інтересам юридичних осіб, може становити не лише майнову шкоду, а й включати прояви немайнової шкоди, але тільки ті, які можуть одержати майнове відшкодування (як істотна шкода може враховуватися будь-яка за характером шкода, якщо вона піддається грошовій оцінці та відповідно до такої оцінки досягла встановленого розміру). *справа № 569/6812/15-к*

Суб'єкт спеціальний - лише представник держ. влади, місцевого самоврядування або ін. службова особа публічного права (п.1,2 примітки до ст. 364 КК). Основні напрямки діяльності: посади представників влади; посади, що пов'язані з виконанням адміністративно-господарських функцій, посади, що пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих функцій.

Суб'єктивна сторона – прямий або непрямий умисел та спец. мета – одержання будь-якої неправомірної вигоди для себе чи ін. фізичної або юрид. особи, тобто прагнення обернути таку вигоду на користь цих осіб і, якщо вона має майновий характер, володіти, користуватися і розпоряджатися нею на власний розсуд.

86. Зловживання владою або службовим становищем: поняття, ознаки, відмежування від заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем

- за ст. 364 КК основним безпосереднім об'єктом злочину виступають сусп. відносини, які забезпечують нормальну службову діяльність в органах держ. влади, місцевого самоврядування та в ін. юрид. особах публічного права, тоді як за ч. 2 ст. 191 КК таким об'єктом є відносини власності, а нормальна службова діяльність – лише додатковий, хоча і обов'язковий об'єкт;
- за ч. 2 ст. 191 КК предметом крим. правопорушення може бути лише чуже майно, тоді як за ст. 364 КК предмет відсутній, а одержання неправомірної вигоди як мета вчинення цього діяння може бути пов'язане із прагненням винного отримати вигоди (пільги, переваги, послуги) не тільки матеріального, а й нематеріального характеру;
- за ч. 2 ст. 191 КК діяння вчинюється лише шляхом активної поведінки суб'єкта – дії, тоді як за ст. 364 КК воно може бути вчинене і шляхом пасивної поведінки особи – бездіяльності;
- за ст. 364 КК матеріальна шкода (якщо вона заподіюється) може полягати як у прямих (реальних) майнових збитках, так і в упущеній (втраченій) вигоді, тоді як за ч. 2 ст. 191 КК – лише у заподіянні реальної майнової шкоди;
- за ч. 2 ст. 191 КК винний незаконно вилучає майно з наявних фондів та безоплатно обертає його на свою користь, використовуючи для цього владу або службове становище як спосіб такого заволодіння, тоді як за ст. 364 КК суб'єкт хоча і може одержувати майнову вигоду чи позбавлятися від матеріальних витрат, але за рахунок: а) незаконного використання майна без його вилучення з наявних фондів; б) тимчасового його вилучення з наміром повернення чи оплати його вартості в майбутньому; в) приховування раніше заподіяних збитків;
- за ч. 2 ст. 191 КК псих. ставлення до наслідків полягає лише в прямому умислі та обов'язковій наявності корисливих мети і мотивів, тоді як за ст. 364 КК суб'єктивна сторона може виражатися не тільки в прямому, а й у непрямому умислі, а крим. правопорушення вчинюється з метою одержання неправомірної вигоди, яка не завжди має матеріальний характер;
- за ст. 364 КК суб'єктом (відповідно до п. 1 примітки до цієї статті) може бути службова особа лише публічного права, тоді як за ч. 2 ст. 191 КК ним може бути службова особа як публічного, так і приватного права (ч.ч. 3 і 4 ст. 18 КК).

87. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу.

Стаття 365. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу

1. Перевищення влади або службових повноважень, тобто умисне вчинення працівником правоохоронного органу дій, які явно виходять за межі наданих йому прав чи повноважень, якщо вони завдали істотної шкоди охоронюваним законом правам, інтересам окремих громадян, державним чи громадським інтересам, інтересам юридичних осіб (*основний склад*)

Безпосередній об'єкт – сусп. відносини, які забезпечують нормальну службову діяльність в правоохоронних органах. Додатковий об'єкт – життя, здоров'я, честь, гідність (ч.ч.2,3 ст. 365 КК).

Об'єктивна сторона цього крим. правопорушення характеризується такими обов'язковими ознаками, як: 1) діяння, яке а) зумовлено службовими (владними) повноваженнями суб'єкта і б) явно виходить за межі цих прав чи повноважень; 2) *наслідки* – істотна шкода охоронюваним законом правам, інтересам окремих громадян, держ. чи громад. інтересам, інтересам юрид. осіб (ч.ч. 1 і 2) або тяжкі наслідки (ч. 3); 3) *причинний зв'язок* між вчиненим діянням та його наслідками.

Дії із перевищення можуть бути зведені до кількох їх форм, а саме дії, які: а) входять до компетенції будь-якого ін., а не цього працівника правоохоронного органу; б) могли бути виконані лише за наявності особливих і відсутніх у даному випадку умов – в особливих випадках, обстановці, з особливого дозволу або з додержанням особливого порядку; в) могли бути здійснені лише колегіально, тоді як суб'єкт крим. правопорушення вчинив їх одноособово; г) ніхто не має права виконувати або дозволяти за будь-яких умов.

87. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу.

Перевищення влади за ч. 1 ст. 365 КК належить до крим. правопорушень із матеріальним складом і визнається закінченим при заподіянні наслідків у вигляді істотної шкоди охоронюваним законом правам, інтересам окремих громадян, держ. чи громад. інтересам, інтересам юрид. осіб.

Істотною шкодою вважається така шкода, яка в сто і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян (124 050 грн.), тяжкими наслідками у статтях вважаються такі наслідки, які у двісті п'ятдесят і більше разів перевищують неоподатковуваний мінімум доходів громадян (310 125 грн.).

Верховний Суд України, зазначив, що диспозиція ч. 1 ст. 364 і ч. 1 ст. 365 КК, якими передбачено відповідальність за заподіяння істотної шкоди охоронюваним законом правам, свободам та інтересам окремих громадян або громадським чи державним інтересам, чи інтересам юридичних осіб, може становити не лише майнову шкоду, а й включати прояви немайнової шкоди, але тільки ті, які можуть одержати майнове відшкодування (як істотна шкода може враховуватися будь-яка за характером шкода, якщо вона піддається грошовій оцінці та відповідно до такої оцінки досягла встановленого розміру). *справа № 569/6812/15-к*

Суб'єкт – спеціальний, лише така службова особа публічного права, яка є працівником правоохоронного органу. Коло таких органів визначено у ст. 2 Закону України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» від 23 грудня 1993 р., яка відносить до їх числа органи прокуратури, Національної поліції, СБУ, Військової служби правопорядку у ЗСУ, НАБУ, органи охорони держ. кордону, органи доходів і зборів, органи і установи виконання покарань, слідчі ізолятори, органи держ. фінансового контролю, рибоохорони, держ. лісової охорони, а також ін. органи, які здійснюють правозастосовні або правоохоронні функції.

Суб'єктивна сторона – прямий або непрямий умисел.

88. Службова недбалість

Стаття 367. Службова недбалість

1. Службова недбалість, тобто невиконання або неналежне виконання службовою особою своїх службових обов'язків через несумлінне ставлення до них, що завдало істотної шкоди охоронюваним законом правам, свободам та інтересам окремих громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам окремих юридичних осіб (*основний склад*)

Безпосередній об'єкт – сусп. відносини, які забезпечують нормальну службову діяльність в. юрид. особах публічного права та приватного права.

Об'єктивна сторона цього крим. правопорушення характеризується такими ознаками, як: а) діяння – невиконання (бездіяльність) або неналежне виконання (дія) службових обов'язків, яке сталося через несумлінне ставлення до них; б) наслідки у вигляді істотної шкоди охоронюваним законом правам, свободам та інтересам окремих громадян, держ. чи громад. інтересам або інтересам юрид. осіб (ч. 1) чи спричинення тяжких наслідків (ч. 2); в) причинний зв'язок між зазначеним діянням та його наслідками.

При вчиненні службової недбалості шляхом бездіяльності винний повністю не виконує покладені на нього службові обов'язки, а у разі вчинення її шляхом дії – виконує такі обов'язки, але неналежним чином – не так, як того потребують інтереси служби, не відповідно до закону та умов, що склалися, або відповідно до них, але неякісно, неточно, неповно, несвоєчасно, у протиріччі зі встановленим порядком тощо.

Службова недбалість – це крим. правопорушення із матеріальним складом і за ч. 1 ст. 367 КК визнається закінченим із моменту заподіяння істотної шкоди, а за ч. 2 цієї статті – спричинення тяжких наслідків.

Суб'єкт – спеціальний, службова особа публічного чи приватного права

Суб'єктивна сторона – необережна форма вини.

89. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою

Стаття 368. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою

1. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання службовою особою неправомірної вигоди, а так само прохання надати таку вигоду для себе чи третьої особи за вчинення чи невчинення такою службовою особою в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає неправомірну вигоду, чи в інтересах третьої особи будь-якої дії з використанням наданої їй влади чи службового становища (*основний склад*)

Безпосередній об'єкт – сусп. відносини, які забезпечують нормальну службову діяльність в органах держ. влади, місцевого самоврядування та в ін. юрид. особах публічного права.

Предметом цього крим. правопорушення є неправомірна вигода - грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які пропонують, обіцяють, надають або одержують без законних на те підстав (примітку до ст. 364-1КК).

Об'єктивна сторона полягає в активній формі поведінки і виражається в таких альтернативно зазначених у ч. 1 ст. 368 КК діях, як:

1) *прийняття службовою особою пропозиції* щодо надання їй або третій особі неправомірної вигоди – виявлення нею в будь-якій формі (усно, письмово, за допомогою технічних засобів тощо) згоди (готовності) прийняти (одержати) таку вигоду особисто або через посередників у відповідь на висловлення (виявлення) особою, яка її пропонує, наміру (бажання) надати таку вигоду;

2) *прийняття службовою особою обіцянки* щодо надання їй або третій особі неправомірної вигоди – виявлення нею в будь-якій формі згоди (готовності) прийняти (одержати) таку вигоду особисто або через посередників у відповідь на висловлення (виявлення) особою, яка її обіцяє, наміру (бажання) її надати з повідомленням при цьому про час, місце та спосіб надання такої вигоди;

89. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою

3) *одержання неправомірної вигоди* – фактичне (реальне) отримання (прийняття) службовою особою особисто або через посередників наданої їй ін. особою (вигодонадавачем) такої вигоди або хоча б її частини з метою володіти, користуватися та розпоряджатися нею на свій власний розсуд;

4) *прохання надати неправомірну вигоду* – звернення службової особи в будь-якій формі, крім вимагання, до потенційного вигодонадавача з пропозицією надати цій службовій або третій особі і готовності прийняти ними неправомірну вигоду, тобто схиляння (підбурювання) особи, до якої звернене це прохання, до надання такої вигоди.

Обов'язкова умова відповідальності за ст. 368 КК полягає в тому, що прийняття пропозиції, обіцянки надати неправомірну вигоду, фактичне її одержання чи прохання про її надання здійснюється службовою особою а) за вчинення чи невчинення нею б) в інтересах вигодонадавача чи в) в інтересах третіх осіб будь-якої дії г) з використанням наданої їй влади чи службового становища.

Діяння, обумовлені неправомірною вигодою, тобто вчинені (не вчинені) службовою особою заради її одержання чи у зв'язку з її фактичним отриманням, перебувають поза межами крим. правопорушення, передбаченого ст. 368 КК, тому прийняття пропозиції, обіцянки надати таку вигоду чи прохання про її надання визнаються **закінченим** злочином із моменту вчинення саме цих дій, тобто є крим. правопорушенням з усіченим складом, бо порівняно з одержанням такої вигоди момент його закінчення перенесено на більш ранню стадію – виявлення згоди, тобто прийняття винним самої такої пропозиції, обіцянки чи висловленням ним прохання про надання такої вигоди.

Одержання ж неправомірної вигоди є крим. правопорушенням із формальним складом, бо визнається **закінченим** із моменту фактичного прийняття (отримання) службовою особою хоча б її частини.

Суб'єкт – спеціальний службова особа публічного права.

Суб'єктивна сторона – прямиий умисел, мета – одержання неправомірної вигоди.

90. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі

Стаття 369. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі

1. Пропозиція чи обіцянка службовій особі надати їй або третій особі неправомірну вигоду, а так само надання такої вигоди за вчинення чи невчинення службовою особою в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає таку вигоду, чи в інтересах третьої особи будь-якої дії з використанням наданої їй влади чи службового становища (*основний склад*)

Безпосередній об'єкт – сусп. відносини, які забезпечують нормальну службову діяльність в органах держ. влади, місцевого самоврядування та в ін. юрид. особах публічного права.

Предметом цього крим. правопорушення є неправомірна вигода - грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які пропонують, обіцяють, надають або одержують без законних на те підстав (примітку до ст. 364-1КК).

Об'єктивна сторона полягає в активній формі поведінки і виражається в таких альтернативно зазначених у ч. 1 ст. 369 КК діях, як:

1) *пропозиція надати неправомірну вигоду* – висловлення на адресу службової особи (доведення до її відома) з боку винного в будь-якій формі (усно, письмово, за допомогою технічних засобів тощо) наміру (бажання, готовності) надати їй або третій особі таку вигоду;

2) *обіцянка надати неправомірну вигоду* – висловлення наміру (бажання, готовності) надати таку вигоду з повідомленням при цьому про час, місце, спосіб надання (передачі) такої вигоди (див. п. 3 примітки до ст. 354 КК);

3) *надання неправомірної вигоди* – наділення службової особи чи з її відома та за згодою третьої особи такою вигодою, тобто давання (вручення, передача) їй особисто або через посередників такої вигоди й одержання (прийняття, отримання) службовою або третьою особою хоча б частини такої вигоди.

90. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі

Відповідальність за вказані дії настає за умови, якщо неправомірна вигода пропонувалася, обіцялася чи надавалася: а) службовій особі або (з її відома та за згодою) третій особі; б) за (для) вчинення (невчинення) такою службовою особою в) з використанням влади чи службового становища дії (дій); г) в інтересах того, хто пропонує, обіцяє, надає таку вигоду або в інтересах третіх осіб (фізичних чи юрид.).

Момент закінчення посягання. а) усіченим склад, коли його об'єктивна сторона вичерпується фактом доведення до відома службової особи пропозиції чи обіцянки надати їй неправомірну вигоду, б) формальний склад, коли об'єктивна сторона діяння полягає в наданні такої вигоди і прийнятті (одержанні) хоча б її частини службовою особою. З моменту вчинення цих дій крим. правопорушення визнається закінченим

Суб'єкт – загальний

Суб'єктивна сторона – прямий умисел, причому винний усвідомлює, що пропонує, обіцяє чи надає неправомірну вигоду саме як незаконну винагороду службовій особі за виконання (невиконання) останньою дій, які вона повинна чи може вчинити з використанням влади чи службового становища